ПРОМІНЬ

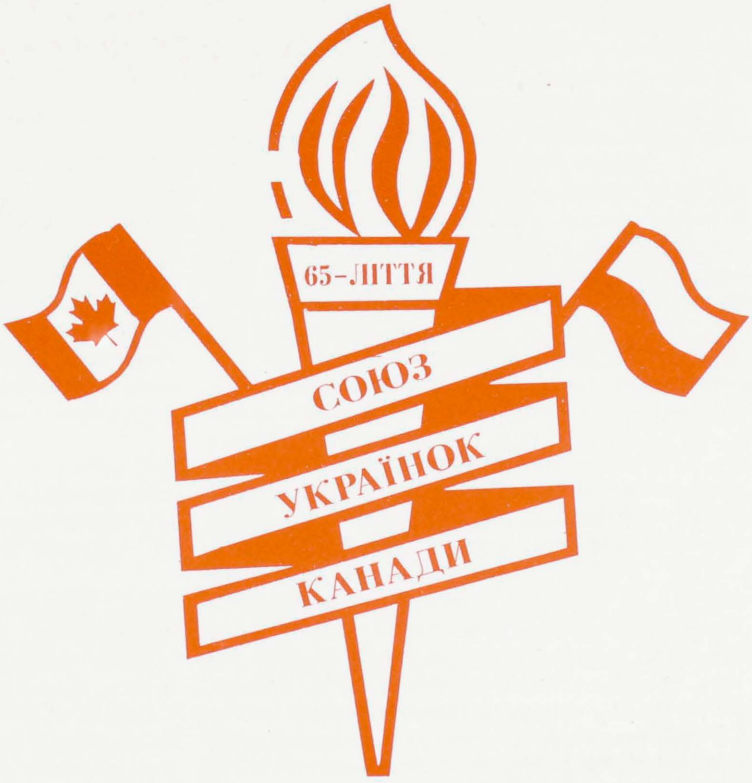

PROMIN

Ч. 9 ВЕРЕСЕНЬ 1991

No. 9 1991

ПРОМІНЬ

Ч. 9 ВЕРЕСЕНЬ 1991 РІК XXXII

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць
Редагує Редакційна Колегія, редактор — Олена Гринь
Адміністратор і англомовний редактор —
Маруся Тарнавецька-Зурек

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Річна передплата в Канаді $17.00
Передплата до інших країн $20.00
Одно число ..... $ 2.00

Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли.

PROMIN

VOL. XXXII SEPTEMBER 1991 No. 9

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee, Editor — Olena Hryn
Administrator and English Editor —
Marusia Tarnawecka-Zurek

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Subscription in Canada $17.00
Other countries $20.00
Single copy ..... $ 2.00

The editors reserve the right to edit submitted materials.

ЗМІСТ

47-ий Крайовий з'їзд СУС'у 1
Наталка Фарина-Кіт — 65-ліття Союзу Українок Канади 1
Теофіла Якубович — Запрошення на Конґрес Союзу Українок Буковини 3
Олена Гринь — Відродження Союзу Українок в Україні 4
І. Соловей — Борімося, щоб бути вільними на рідній землі 5
Орися Сушко — Діяльність Провінційної Ради Жінок Онтаріо 7
Лариса Мурович — Урожай 8
Музей вшановує сторіччя українців в Канаді 8
Комісія століття українців Канади 9
Єлисавета Білич — Вшанування пані Наталії Когуської 10
К. Бублик (добродійка) — Високе відзначення 11
В. Яворська — Сімпозіум 12
В. Смерека — Святиня Петра і Павла над Десною 13
Нашим дітям 21
Галина Михальчук — Про Союз Українок в Україні 22
Соня Прийма — 70-ліття подружнього життя Анни і Ізидора Ґорецьких 23
Докторові П. А. Кондрі 80 24
Наталя Довдс — Урочисте відзначення *24*
Ніна Кузьменко — Прощальна гостина о. Віталієві і паніматці Надії Метулинським ... 24
Квіти незабутнім 26
Бл. п. Никола Пелеп'як 29

CONTENTS

Ukrainian Canadian Centennial 15
Centennial Calendar 15
Ukrainian Centennial Envelopes 16
Centennial Forest 16
Helen Raycheba: The Story of Thalidomide 17
Direct Deposit Government Cheques 19
Chinese-Ukrainian Dictionary 19
Kurelek Exhibit Opens 20
Convenor's Report: Donations to Ecolos 32
Donations to Promin Press Fund 33

На першій сторінці обкладинки — 65-ліття Союзу Українок Канади.

Second Class Mail Registration Number 1925
International Standard Serial Number ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

КУЛЬТУРА Й ЖИТТЯ

47-ий КРАЙОВИЙ З'ЇЗД СУС-у У КАНАДІ

47-ий крайовий з'їзд Союзу Українців Самостійників у Канаді відбувся в Саскатуні в серпні (від 7-го до 11-го) 1991 року.

Союз Українок Канади (складова організація СУС) святкував своє 65-ліття.

Головну промову на святковім обіді 65-ліття Союзу Українок Канади виголосила Наталка Фарина-Кіт 7-го серпня 1991.

Наталка Фарина-Кіт, по професії юридична секретарка, з дому Івасюк, приписує своє замилування до громадської праці своїй матері Єлисаветі, котра була активним членом Союзу Українок Канади від 1929-го року.

Проживаючи в Едмонтоні від 1928 року, Наталка ходила до Недільної та Української Школи, брала активну участь в танкових і драматичних гуртках і працювала в рядах молодшого і старшого СУМК.

В 1946-тім році стала членом Відділу Союзу Українок Канади при Катедрі Св. Івана, Едмонтон, і до сьогодні працює при цій організації.

Після одруження з Левком Фариною, доктором оптометрії, вони знайшли спільну дорогу в праці для свого народу в церкві й організації, яким посвятили ціле життя. Разом виховали троє дітей, яким дали вищу освіту. Левко упокоївся 1980-го року. Наталка одружилася 1988-го року з доктором оптометрії, Павлом Кіт, відомим громадським діячем з Торонто.

Протягом 45 років членства в Союзі Українок вона займала пости голови, місто-голови, секретарки, касирки, очолювала різні комітети, співала в Катедральнім Хорі й Дніпро Ансамбль.

В 1971-шім році за двадцятип'ятилітню працю відділ Союзу Українок Канади при катедрі Св. Івана відзначив її символічним Смолоскипом та Грамотою.

В провінційній Управі Союзу на Альберту вона займала позиції голови, місто-голови та секретарки.

В головній управі Союзу, коли Централя містилася в Едмонтоні, вона була місто-голова, звітною секрертаркою й очолювала Комітет Багатокультурности, де завдання її було ко-ординувати працю видання про українське мистецтво та ремесло Ukrainian Canadiana, що появилося в 1976-тім році. За цю працю вона отримала Грамоту Признання від Головної Управи Союзу Українок під час з'їзду в серпні 1977-го року.

Як признання за її невтомну працю на добро Церкви й Українського Народу, вона отримала грамоту від Інституту Св. Івана, Едмонтон, Колеґії Св. Андрея, Вінніпеґ, і почесні Членства в Катедральній Громаді Св. Івана і у відділі Союзу при Катедрі Св. Івана.

Крім праці для своєї власної церкви та організації Наталка має за собою ряд громадських заслуг в загально-громадському житті, їх неможливо всіх перелічити.

Працювала як екзекутивна секретарка для Alberta Cultural Heritage Council for over 10 years. She was a member of the City of Edmonton Cultural Grants Committee, Eaton's Consumer Advisory Committee, Women's Canadian Club, for years, a judge of the ethno-cultural section of the Klondike Days Parade in Edmonton, a member of the Ukrainian Cultural Heritage Village Advisory Board and member of Senior Studies Institute Advisory Committee, Grant MacEwan Community College. For her activities in the community, she received the City of Edmonton Appreciation Certificate anf Life Member of Fort Edmonton Historical Foundation.

Наталка віддає свій час і свої здібності з посвятою для загального добра. Який би то обов'язок не призначено їй, вона приймає його з повною енергією та ентузіазмом і виконує все, як слід і на пору, одним словом — досконало.

Ольга Райчиба, Едмонтон

ДОПОВІДЬ ПАНІ ФАРИНИ-КІТ

Пані господине, всечесні отці, пані добродійки, шановні члени Т-ва Православних Українців чи ТУСівців, СУМКівці, союзянки і гості: Слава Ісусу Христу!

Рік 1991 є дуже важливий для нас, українців, бо цього року припадають різні ювілейні святкування, а найголовніше для Союзу Українок Канади є наш 65-річний ювілей. Коли ми святкуємо цей ювілей, я хочу вам пригадати дещо з нашого минулого, звернути увагу на дещо сучасне, а найголовніше зробити суґестії на майбутнє.

In dealing with the 65th Anniversary of our Ukrainian Women's Association of Canada I will **commemorate the past; celebrate the present;**and **create a vision for the future.**

Ми, як членки першої української жіночої організації в Канаді, оцінюємо наших попередниць, всю їхню працю; шануємо нашу минувшину, нашу історію. Наші піонерки були свідомі, далекозорі членки, що мали мрії, які вони увели в життя, і тому наша історія є багата. Тому вони заслужили на подяку від всіх слідуючих поколінь, бо початок все є найтрудніший. Вони були ідейні патріотки з великою вірою та посвятою перед якими ми, друге покоління, клонимо свої голови.

Перечитуючи нашу історію, ми бачимо імена таких основательок як: Харитя Кононенко, Савеля Стечишин, Марія Мадюк, Дарія Янда, Марія Гринюк, Ольга Савчук, Ганка Романчич, Ольга Свистун, Євгенія Козяр, Катерина Пукіш, Анна Стасів, Анна Підручна, Анастасія Григорчук та багато інших. Вони мали мрії і дар провідництва, які послужили нам у дуже важливий історичний час.

Тепер наша черга продовжувати започатковане діло. Наша черга засвоїти наш статут і зокрема звернути увагу на нашу ідеологію, яка у 1926 році була:

1) активна участь наших членок у громадській праці в Канаді;

2) давати поміч українському народові на рідних землях.

Ця ідеологія є актуальна 65 років пізніше. Наші способи праці можливо змінилися, але наші союзянки далі беруть активну участь у громадському житті. Наприклад, кожний відділ допомагає в освітно-культурній праці при наших церковних громадах; членки беруть участь в добровільній праці, як у Червоному Хресті; Canadian National Institute for the Blind; Cancer Fund; Heart Fund; National and International Council of Women, (де Галя Гнатишин була головою); Amnesty International; Citizenship Court (у Виндзорі Валерія Касюрак є суддею); Конґрес Українців Канади; у різних професіях по цілій Канаді — Савеля Федорак є "Lieutenant-Governor" тут у Саскачевані; Марта Білиш була Сенаторкою з Альберти; Орися Мельник-Ленні тепер є "Deputy Minister of Federal & Intergovernamental Affairs" в Альберті; Марія Лобай в Едмонтоні щойно скінчила бути головою Міської Поліційної Комісії та інші. Ми не є позаду в нашій активності в канадському громадському житті.

Наша друга точка ідеології є „Давати поміч українському народові на рідних землях". Хто був би подумав 65 років тому, що сучасна історія візьме такий поворот направо? Ми, як свідоме жіноцтво, нав'яжемо зв'язки з старим краєм, цей зв'язок може дуже корисно вплинути на обидві сторони: нам дасть нове джерело українства, а їх познайомить з життям українців в Канаді. Можна сподіватись, що незадовго не лиш буде обмін думок та ідей, але і обмін делеґатів. Сьогодні я маю запрошення для канадських союзянок від Союзу Українок Буковини на їх конґрес, який відбудеться 23-25 серпня цього року. Для мене зокрема приємно це проголосити, бо голова Союзу Українок Буковини є моя племінниця, Фіялка Якубович, народна працівниця і патріотка, яка бере активну участь в українському Русі. Хоч вона моя рідня, то факт, щоми є членки однієї організації, зблизило нас більше, бо ми однодумці. Можливо, що обставини настільки зміняться, що нам до Чернівців за десять років буде так, як подорож з Саскатуну до Ріджайни. Тепер, більше як коли, потрібна їм наша допомога: моральна, фінансова та демократичного життєвого досвіду.

Але що дальше? Яка **наша** майбутність? Перш за все, треба змінити наш спосіб думання. Знову треба робити пляни на 5, 10, або 20 років маючи на увазі, що часи змінилися, що родинне життя, яке було найважливішою підвалиною нашої організаційної структури, критично змінилося. Як можна сподіватися, що жінка-мати буде активною і позитивною членкою Союзу, коли вона мусить іти до роботи, дбати про своїх дітей, про свій дім, про перше, друге або третє подружжя, і всі ті емоційні зміни та соціологічні проблеми, зв'язані з сучасним життям. Треба знову звернути увагу на наше родинне життя і життя наших дітей. менше журімся про їх матеріяльний стан, а більше підкріпім їх духовний, національний та культурний стан.

Я надалі дивлюся оптимістично на зріст нашого Союзу. В нашім Едмонтонськім (і напевно в інших відділах) є вже третє покоління членок. Це певний успіх! Але для наших доньок вже не досить повторяти наші традиційні та місячні збори. Як ми їх заохочуємо до участи? Чи ми їм даємо нагоду почати свою активність в комітеті, де не вимагається від них багато часу? Чи як вони попрацювали і приготовили звіт, а ми навіть не мали часу його вислухати на зборах? Треба, щоб вони **відчували**, що вони є потрібні для нас!

Чи ми дійсно застановилися над нашими потребами? На жаль, ми мали одну головну потребу в 1927 році і за всі ті 65 років ми цю проблему ще не розв'язали. З нашої історії ми читаємо:

„В Централі Союзу найбільше відчувався брак фондів для канцелярійної роботи. Бракувало грошей, щоб заплатити за друк листового паперу, не було машинки до писання, а секретарська робота забирала багато часу".

This one factor has still not been solved. Had we contributed to our national office **one-half** of the amount our branches donate to our churches, think of the work we could accomplish! St. John's Cathedral Branch in Edmonton **alone** donated $50,000 to the Cathedral coffers in 1990. And don't misunderstand me — I am very well aware that our churches will always be one of our prime interests and responsibilities — but for **half** that amount our national office could have hired an executive director for **a whole year** to produce the much needed printed material to give all our branches from Montreal to Victoria a sense of direction, guidance, leadership amd management skills.

Нам треба відсвіжити наші програми! Нам треба відважитися і заплатити здібним фаховим адміністраторам, щоб вели нашу організаційну працю професійним стилем. В теперішній час є так багато компетиції, що відтягає наших членів до різних активностей, нам треба застановитися серйозно, як їх зацікавити нашою працею. Ми маємо членів з різними талантами і вони готові посвятити короткий час для нашої організації, але не можуть посвятити себе на рік, або два в управі. Ми можемо скористати з цих осіб, але треба платної особи в канцелярії, щоб довести той чи інший проєкт до успішного заключення.

We need to update our attitude. We need to find out what our membership at the grass roots level requires. We need to have some brainstorming sessions; to develop our short term and long term goals. Once our priorities are in place, we should tackle them one at a time. And particularly, we need to have our executives creat a vision for the future that will maintain the high profile our Women's Association has enjoyed in the past. And above all, we have to practice the theory of SELF-RELIANCE — stop depending on government grants (which are rapidly being eliminated) — and stand on our own two feet! There is much work to be done and together we can accomplish a great deal!

На закінчення: Let us commemorate our past by honouring and respecting our ancestors; celebrate the present by acknowledging our accomplishments; and create a vision for the future by adopting a new positive attitude towards financial independence which would upgrade our administration, technology and efficiency.

ЗАПРОШЕННЯ НА КОНҐРЕС СОЮЗУ УКРАЇНОК БУКОВИНИ

Вельмишановні видавниці часопису *Промінь*, найщиріші вітання з Буковини!

Спасибі, що є такий часопис як *Промінь* — наш помічник. На жаль, до нас дійшли тільки окремі номери за різні роки.

Союз Українок Буковини утворився 16 червня минулого року, як Чернівецький осередок, а 9 грудня об'єднались в Крайову організацію Союзу Українок Буковини. З перших днів існування союзянки взялись за відродження наших традицій, побудови незалежної України, заявили, що система, яка зараз є на Україні, є злочинною, проти якої ми будемо боротись.

На початку навчального року, в вересні, вперше за совіцьке правління на Буковині Союз Українок зорганізував свято початку навчального року для учнів та студентів. Свято почалось з служби Божої, яку відправили священики УАПЦ. Єпископ Чернівецький і всієї Буковини Данило благословив дітей до навчання, свято завершилось концертом. На передодні це все то було заборонено комуністичною владою. Наперекір цій забороні свято відбулось, щоправда після свята я, як організатор, за непокору притяглась до адміністративної відповідальності.

В грудні Союз Українок організував недільну школу, де діткам викладалось Слово Боже, вперше діти дізнались про справжню історію України, про традиції нашого народу. Школа існувала нелегально, оскільки совіцька влада не надавала нам приміщення та карала людей, які співчуваючи нам надавали приміщення.

Союз Українок Буковини організував благодійні Різдв'яні, Великодні та Шевченківське свята. В травні святкували день Матері.

20 березня, нарешті, комуністична влада нас визнала і зареєструвала.

Союз Українок Буковини організував такі товариства як Товариство репресованих, депортованих їх рідних та дітей, та юнацько-дитячу організацію *Пласт*.

Союз Українок Буковини налічує зараз 35 союзянок. Висилаємо наш Статут.

Сердечно запрошуємо на Конґрес Союзу Українок.

Якщо буде змога надрукуйте, будь-ласка, оголошення про Конґрес Союз Українок в часописі *Промінь*.

З повагою

голова Союзу Українок Буковини
Теофіла Якубович

19 червня 1991 р.

———————

ЗАПРОШЕННЯ

Союз Українок Буковини
щиро запрошує Вас на Конґрес
Союзу Українок, який відбудеться
23-25 серпня 1991 в м. Чернівці

На Конґресі будуть обговорюватися загально-українські актуальні питання

— Актуальні події в Україні.
— Завдання Союзу Українок на даному етапі розвитку України.

По секціям:

— Шкільництво;
— Дитячі садочки;
— Народне мистецтво, звичаї, традиції.

Точніша програма будена вручена кожному по приїзді.

Просимо повідомити про приїзд та тему вступу до 1-го серпня на адресу:

Україна
274000 Чернівці
вул К. Маркса 7, пом. 3
Теофілі Якубович
телефон 2-15-36

Голова Союзу Українок Буковини
29 травня 1991 *Теофіла Якубович*

ВІДРОДЖЕННЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК В УКРАЇНІ

В днях 21-23 грудня 1990 року у Львові відбулася перша всеукраїнська конференція жінок. Ініціатором її проведення стала Львівська організація Союзу українок. З усіх кутків республіки приїхало понад 400 представниць. Багаторічна боротьба за рівноправність обернулася проти жінок самих. В кожній професії жінка працює нарівні з чоловіком. Одвічний обов'язок жінки — сім'я, діти, остався десь збоку, на ласці держави. Державі було дуже вигідно виховувати сіру масу, здатну до гнучкости і зрадництва, людей, які з роками ставали „однодумцями" та „інтернаціоналісами"; людей, котрі не знали не лише історії країни, а й свого роду, своїх традицій.

Ще в минулому столітті письменниця і одна з організаторів жіночого руху Наталя Кобринська зауважила: „Сумна історія нашого народу, смутна доля нашого жіноцтва". Чи можемо сьогодні заперечити цьому? На щастя, ця епоха вже відходить у минуле.

1917 року на основі всіх товариств і громад було утворено громадське культосвітнє формування „Союзу українок", до якого увійшли письменниці: Ольга Кобилянська, Євгенія Ярошинська, Дніпрова Чайка, Чайка Дністрова, Уляна Кравченко та інші видатні діячки тієї пори. Вони готували виставки народного мистецтва, проводили краєзнавчі екскурсії, поширювали український фольклор. Вони виховували дітей на кращих традиціях доброти і людяності, працелюбства і шани до Людини, Жінки, Матері.

Звичайно, сьогодні Спілка має відмінну від колишнього Союзу мету. Бо тепер головне — повернути жінку в сім'ю, нагадати сильній половині людства, що якраз від матері залежить майбутнє. Хто, як не мати, промовляє до дитини перші слова, співає колискові, що прийшли із сивої давнини, дає перші уроки життя. Жінка — видатний сімейний економіст, що в нинішній економічно нестабільний час, надто важливо.

На плечі жінок лягає нелегкий тягар: зберегти неперевершені нашу рідну пісню і слово, запальний танок і мистецтво, вишивання й кухонні секрети, високу народну моральність і гідність. „Союз" ставить за мету навчити молоді сім'ї народної педагогіки й медицини, етики й естетики, домогтися, щоб мати могла бути з дитиною до шестилітнього віку. Співпрацювати з дитячими та студентськими організаціями. Повертати людей до милосердя і релігії, до своїх героїв і пам'ятних дат. Доглядати могили і пам'ятники.

Відроджувати наші традиції. Не залишиться поза увагою і екологічна та суспільно-політична робота.

Львівська організація Союзу українок відродилася торік. Також відродились відділи Союзу українок в Києві, Івано-Франківському, Львові і Тарнополі. Відродився Союз Українок Буковини.

Важливою темою на Всеукраїнській конференції було — діяльність Союзу українок та перспективи створення відділів в інших реґіонах країни.

Перша Всеукраїнська конференція жінок закінчилася концертом та екскурсіями по Львову.

На Личаківському кладовищі було покладено квіти не могили жінок-героїнь.

Друге народження „Союзу українок" — ще одне свідчення відродження духу нації, важливий крок на шляху піднесення справжньої долі української жінки — мудрої хранительки домашнього тепла, чудової господині і вірної дружини, вихователькі майбутніх громадян рідної України.

Олена Гринь

(За матеріялами з України)

———————

І. Соловей

„БОРІМОСЯ, ЩОБ БУТИ ВІЛЬНИМИ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ"

(Доповідь на першій Всеукраїнській конференції)

В попердніх доповідях багато було сказано про героїчні подвиги наших жінок в боротьбі за волю України в минулому. Боротьба продовжується і сьогодні, теж надзвичайно тяжка, вже в інших умовах. Змінилася і форма боротьби, вона стала більш парламентською, але мета єдина — це суверенна Українська держава. На арену боротьби вийшли інші особи — вже наші сучасниці. Ми добре знаємо Ірину Калинець і Ларису Скорик. Це наші депутати у Верховній Раді. Скільки сил, енергії вони покладають, щоб плідно там працювати! Українське жіноцтво в час національного і політичного відродження нашої нації бере активну участь в суспільному житті. Велика кількість жінок працює в організаціях Руху, Товариствах української мови ім. Т. Г. Шевченка.

Ціллю жіночого руху в Україні є піднесення української жінки на такий рівень, щоб вона могла раціонально і продуктивно служити нації, щоб могла створити велику моральну силу в народі.

Відновлена діяльність Союзу українок дає нам можливість працювати конструктивно. Але для цього ми повинні мати чітку, дійову структуру Союзу Українок, з добре налагодженими зв'язками.

Отже, необхідно створювати осередки (колись вони називались кружками, філіями) Союзу Українок в кожному обласному і районному центрі України. В свою чергу районні осередки Союзу Українок повинні подбати про створення осередків по селах. Необхідно обдумати і механізм їх утворення, а саме:

1. Через Ради (якщо вони демократичні);
2. через Рух (якщо він дійовий);
3. з допомогою церкви;
4. через інші громадські організації, партії, особисті зв'язки.

Про те, як успішно працювали членкині Союзу Українок до 1939 року говорить нам, в першу чергу, кількість створених тоді кружків і філій. Практично кожне місто і майже кожне велике село на Галичині мало свої кружки і філії Союзу Українок. Зберігся двотижневик „Жінка" (орган Союз Українок) за 1937 рік, де описано роботу Загального з'їзду Союзу Українок. Подано поіменно, хто був тоді делегатками з'їзду з кожного міста чи села. Якщо когось зацікавить цей матеріал, просимо скористатися. Створення осередків Союзу Українок по всій Україні дасть змогу залучити до праці в різних напрямках (милосердя, релігії, виховання дітей, праці з молоддю, просвіти, культури, мистецтва, екології і т.д.) велику кількість українських жінок. Їх треба будити від сну, рабської покори і байдужості.

Нас всіх схвилював виступ делегаток з Великої України на нашій конференції.

Цілком поділяю їх думки, турботи. Так, нам тут, на Галичині, тяжко працювати, але не зрівняно тяжче працювати прогресивному жіноцтву на Великій Україні. В сьогоднішний час — це героїзм. І вони з надією дивляться на нас, галичан. Ми мусимо ділитися досвідом своєї роботи, допомагати, радитися, підтримувати тісний контакт, частіше зустрічатися на Великій Україні, намічати певну програму дій. В єдності наша сила. Ця зустріч наша перша, ми не можемо тут все сказати, намітити, але важно є те, що ми провели конференцію, провели успішно, що Союз Українок діє!

Ми українки. Наша історія розвивалася так, що національний характер української жінки формувався за принципом рівноправності — гордий і незалежний, здатний до подвигу і самопо-

жертви. Незважаючи на різні побутові труднощі ми, жінки, повинні бути там, де кується доля нашого майбутнього. І для того, щоб досягти тої вимріяної віками цілі — щоб Україна зацвіла пишним цвітом самостійного життя — нам треба надзвичайно багато працювати, в першу чергу, в розвитку національної свідімості. Українську свідомість необхідно ширити у всіх верствах населення по всій Україні. Задумайся, сестро-українко, чи був би у нас Чорнобиль, якби ми жили своєю державою? Чи привозили б наших синочків в цинкових гробах з Афганістану і з інших реґіонів, якби ми мали свою державу? Над цим повинна задуматися кожна жінка. Втомлена побутом, додаючи щоденні труднощі українка мусить йти на шлях демократичних змін, захисту майбутнього нації — дітей. І якщо ми хочемо жити, ми мусимо боротися. Боротися, щоб бути нарешті вільними, бути господарями, а не рабинями на рідній землі.

———————

Катря Янківська

ПОЧАТКИ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВІННІПЕЗІ

(До 100-річчя нашої еміґрації)

Коли заглянемо в історію перших початкуючих організацій, то зауважимо, що еміґрація за океан почалася десь 1860 року, збільшилася вже 1890-го року.

1900 року організовується перший аматорський гурток в Вінніпезі, у хаті при вулиці Юклид, а в 1906 році цей гурток ставить „Наталку Полтавку" в читальні при вулиці Селкірк і Меґреґор. Товариство ім. Т. Шевченка ставить „Верховинці". Зрозуміло, що в цих гуртках були зорганізовані і жінки. Був створений драматичний кружок ім. М. Заньковецької. Було організовано товариство ім. М. Маркович.

Та згодом виникла потреба організуватись жіноцтву для проведення інших культурних справ: підносити освіту, плекати мову, поширювати українське мистецтво (танці, вишивки). Першою головою Товариства було вибрано пані Кулинич.

31-го липня 1921 року відбулося посвячення углового каменя під будову читальні „Просвіта" на розі Фльора і Мекензі. Так виріс мурований будинок, де провадилась культурно-освітня і громадська праця.

Товариство організувало Рідну Школу, Діточу громаду. На початку було 10 дівчат і 9 хлопців, а вже 1928 року Діточа громада начисляла 50 членів. Жіноче Товариство організовує концерти, доповіді, — ширить правду про Україну.

Жіноче Товариство бере участь в організації українського Червоного Хреста для допомоги братам в рідному краю. Голова, пані А. Каблок старається організувати український сиротинець.

В той час вже існували такі організації: читальня „Просвіта", „Народній Дім", „Рідна Школа ім. М. Шашкевича". При „народнім Домі" було організовано жіноче товариство ім. Лесі Українки. Отець Волинчук організував аматорське товариство бандуристів.

В 1923 р. при „Інституті Просвіти" було організовано Жіноче Товариство ім. Кн. Ольги. Першою головою була пані Гладка. Товариство існує і тепер.

Добре розвивалася Рідна Школа ім. М. Шашкевича.

Почали організовуватись товариства в інших містах Канади, пізніше створилась „Жіноча Рада", в яку входили всі товариства. Першою головою була пані Ганна Мандрика, пізніше була вибрана молоденька А. Ґеник. За приклад брали працю жінок інших народностей.

На міжнародній жіночий Конґрес було вибрано пані А. Йонкер. В Відні вона ближче познайомилась з пані Дж. Мезіс, членом Міжнародньої Жіночої Ради, яка зацікавилась долею українського народу. На Конґресі стояла справа відновлення членства українок в Міжнародній Жіночій Раді.

Так українські жінки за короткий час зробили великий поступ.

Тож Жіночі Товариства заслуговують на признання, їх заслуги є великі. Коли б наші жіночі організації і тепер працювали, як колись, то ми в Канаді мали б одну велику зцентралізовану жіночу організацію.

Від Редакції.

Пані Катря Янківська написала ряд книжок про працю визначних українських діячок в минулому. Нещодавно вийшла книжка „Ідея і чин за правду", присвячена 130-літтю від дня народження письменниці Любови Яновської. Рекомендуємо її нашим читачам. Замовляти в книгарні „Українського Голосу".

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІНЦІЙНОЇ РАДИ ЖІНОК, ОНТАРІО

На річному з'їзді Провінційної Ради Жінок, Онтаріо, який відбувся 25, 26 і 27-го квітня, 1991 року перевибрано Олену Маковецьку головою на третю каденцію. Пані Маковецька є перша українка, яка займає це важливе становище в цій провінції, і ще й до того є головою відділу Союзу Українок Канади в Четам, Онтаріо. Українська громада, а особливо членки Союзу Українок Канади повинні гордитися діяльністю і досягненнями своєї членки.

Як відомо, Провінційна Жіноча Рада є безпартійна федерація, яка від 1923-го року займається справами які є важливі для поліпшення становища жінки, родин та взагалі людських прав. Кожного року Провінційна Рада представляє Провінційному Державному урядові резолюції, які проходять певний процес льокальних відділів, провінційних управ та федерацій, які входять до Провінційної Ради, так як це входить Союз Українок Канади. Уряд ставиться з великою повагою до домагань Провінційної Жіночої ради, бо колєктивно ПЖР представляє около 15 тисяч жінок зорганізованих в поважаних Канадських організаціях.

Олена Маковецька почала свою активність в Жіночій Раді в Четам, Онт. де була головою льокального відділу. В Провінційній Раді пані Маковецька займала становище заступниці голови Здоров'я і Забезпечення, Економії та Освіти. це завершилося тим, що в 1989 році вибрано її на голову Провінційної Ради, Онтаріо. Пані Маковецька взірцево виконує свої обов'язки і заслужила собі на велику пошану всіх організацій, які входять в склад Жіночої Ради.

Олена Маковецька народилася в Rock Lake, North Dakota, США. Пізніше її родичі переселилися до Вайти в Манітобі. У Вайті молода Олена одружилася з Іваном Маковецьким і вони обоє були активними членами Української Православної Церкви. Муж, Іван, був диригентом церковного і світського хорів в яких Олена співала. У Вайті Олена була головою відділу Союзу Українок Канади через п'ять років та працювала активно з СУМКівською молоддю. В 1955 році родина Маковецькі стратили все своє майно в нещасливій катастріфі „урагану", після чого переїхали до Четам в провінції Онтаріо. Переїхавши до Четам родина Маковецькі були одні з основоположників Української Православної Церкви Св. Івана Хрестителя де до сьогодні Олена дальше є активною діячкою, займаючи в цей час становище секретаря громади. Її муж упокоївся 1974 року. В родині Маковецьких є троє дітей і троє внуків.

Олена Маковецька також була одна із основоположників Союзу Українок Канади, відділ ім. Лесі Українки в Четам в 1964 році і від того часу до сьогодні є головою цього відділу.

Пані Маковецька 25 років працювала в адміністративнім відділі лікарні Св. Йосафата в Четам і до сьогодні віддає свій вільний час для потреб "Meels on Wheels", "Heart and Stroke Foundation" і "Cancer Society".

В Провінційній Раді Жінок, Онтаріо також активно працюють інші українки. Франя Федчун з Виндзор, Онт. довгі рокизаймала різні відповідальності, як заст. голови Горожанства, Здоров'я та Економії. Орися Сушко, членка відділу Лесі Українки в Гамільтоні та уступивша голова Східньої Екзекутиви СУК вже третій рік є заступницею голови відповідальна за Горожанство і Світові Справи. Цього року також включилася до праці Люба Подольська, членка відділу Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки, приймаючи обов'язок заступниці голови Освіти. Активність наших членок з Жіночій Раді є дуже важливим і актуальним для українських справ.

В програми під час річних конференцій Провінційної Ради входлили дуже цікаві теми. На приклад, в листопаді 1990 року Орися Сушко зорганізувала і провадила успішною конференцією на тему „Взаємні відносини різних національностей і багатокультурність" (Positive Race Relations and Multiculturalism) Під час цієї конференції учасники прослухали ряд актуальних доповідей на цю тему та брали активну участь в

дискусії. В імені Провінційної Ради Жінок Орисі Сушко вдалося одержати від Міністерства Горожанства Провінційного Державного Уряду поважну дотацію на покриття коштів конференції і пов'язаних видань.

Слід ще раз згадати, що членки Союзу повинні активно включатися в працю Жіночої Ради, льокально, провінційно або домініяльно та користати з нагоди бути на таких становищах де можна ставати в обороні людських прав, а зокрема українських справ.

Бажаємо Шановній Пані Олені Маковецькій ще багато сил до праці для добра і розвитку Союзу Українок Канади, Української Православної Церкви та рівночасно дальше гідно нас представляти в Жіночій Раді.

Орися Сушко

Лариса Мурович

УРОЖАЙ

Походжає колосистий,
Наче золото іскристий,
Через ниву — з краю в край —
Піонерів урожай.

Радісно й бадьоро вголос
Дзвонить кожен повний колос:
— Вдосталь хліба в краю цім
Добрим людям буде всім!

І достойно на вершині
Боже сонце, в сукні синій,
Ось промінням мерехтить,
Урожай благословить.

А косарки на осонні
Вже снопи беруть в долоні,
Молотілки враз гудуть,
В елеватор мостять путь.

Піонерам щедра нива
Вслід підспівує щаслива:
— Хоч сьогодні я в стерні,
Знов уроджу — на весні!

МУЗЕЙ ВШАНОВУЄ СТОРІЧЧЯ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ

Голл, Квебек, 7 липня 1991 року — Від 29 серпня 1991 року до 21 лютого 1993 року відвідувачі Канадського музею цивілізації матимуть приємність познайомитись з унікальним виявом ще однієї культури. Музей влаштовує виставку *Мистецтво та етнічність: українська традиція в Канаді*. Це — одна із самих престижних подій зорганізованих в цій країні для відзначення сторіччя поселення українців в Канаді. Сьогодні в Канаді живе понад 500,000 українців.

Ця різноманітна і зворушуюча виставка, розділена на одинадцять тематичних зон, допоможе відвідувачам розпізнати різні аспекти канадсько-українського досвіду, а саме іміґрація, релігія, фолкльор і особливо мистецтво, яке відіграє передову ролю у вияві почуття української етнічної вірності та приналежності. У виставці є представлені твори сотні й більше мистців і ремісників з цілої Канади. Виставку ще доповнюють аудіовізуальні презентації.

В частині *Приїзд до Канади* відвідувачі зрозуміють труднощі, смуток і турботи тих, які опинилися в новому краю, і відчують той розрух і ту розпуку, які випровадили їх з батьківщини. В частині *Спадщина віри* є відображені християнські вірування у стародавній традиції вивішування ікон. Частина *Святкування* — це показ і вияв численних звичаїв та питомих обрядів цієї спеціяльної культурної групи. Музика, пісня й танець відіграють важливу ролю в українських святкуваннях. В частині *Писанка* відвідувачі будуть захоплені виставкою майже однієї тисячі барвистих яєць!

Події зв'язані з виставкою вчисляють в контексті програми *Канадські культури* (Cultures Canada) український фестиваль, який відбудеться — всередині й надворі — під час довгого кінця тижня у вересні з танцювальними виступами та концертами, організовані заняття й покази в Дитячому музеї, а також театральна вистава на сцені Театру. Програми будуть продовжуватися осінню й зимою з виступаму хору *Кантата Сінґерс* (The Cantata Singers) з Оттави на свята Різдва й українського Водохрища-Йордану. Під час фестивалю *Вінтерлюд* (Winterlude) провідні канадсько-українські оркестри виступатимуть у Великій залі, а Канадський інститут кіно висвітлить серію довгометражних фільмів на тему спорідненою з виставкою.

Ця унікальна й різноманітна виставка, з її

широким вибором цікавих і захоплюючих занять, і всі зв'язані з нею події зуміють притягнути людей зі всіх галузів життя для зацікавлення, надхнення й розваги.

Перед відкриттям виставки спеціяльний показ для преси є заплянований на вівторок 27 серпня в годині 10:30 рано.

За інформаціями:

Жозе Дежарден,
координатор зв'язків з пресою
(Josee Desjardins
Media Relations Coordinator)
(819) 776-7169

———————

КОМІСІЯ СТОЛІТТЯ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

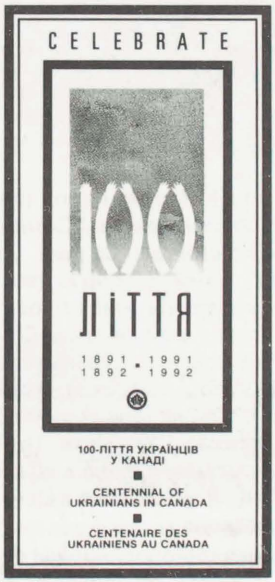

Щоб ми всі мали приємні і довгі пам'ятки зі святкування 100-ліття поселення українців в Канаді, Комісія 100-ліття влаштовує різноманітний вибір сувенірів. Буде щось для кожного.

Ці сувеніри будуть продаватися по цілій Канаді. Також під час кожної маніфестації і імпрези будуть кіоски, де ці сувеніри можна буде купити.

Каталог, який показує всі пам'ятки й імпрези, буде незадовго опублікований.

Для прикладу, деякі з цих сувенірів це: годинники, ведмедики, пам'яткові відзначки, сорочки, шапки, блюзки, куфлі на пиво і горнятка на каву.

Коли будете мати в себе імпрезу з нагоди 100-ліття української еміґрації в Канаді, можете частувати гостей спеціяльним вином виготовленим на цю оказію. Винарня Андрес погодилася виготовити таке вино і можна буде купити від першого липня. Вино буде мати комеморативну наліпку і буде вартісним сувеніром.

В провінційних бюрах Комісії 100-ліття можна тепер здобути літографи і відбитки мисткині Людмили. цей образ називається „100 Років Тому" і є дуже вартісною картиною, яка продається досить дешево.

Для власної телевізії і відеомагнітофону можна купити відеокасету шість коротких фільмів **National Film Board of Canada**, по-українському і по-англійському: **New Home in the West, Ukrainian Winter Holidays, Laughter in my Soul, Kurelek, Teach me to dance, and Ted Barylyk's Grocery**.

Для тих, що збирають поштові марки, можна буде одержати пам'яткові конверти, котрі випускає Canada Post для спеціяльних марок з нагоди 100-ліття українців в Канаді. Ці марки можна буде купувати від 29 серпня, 1991 року. А в липні цього року можна буде купити золоті і срібні пам'яткові монети.

Плакати 100-ліття вже можна отримати, і незадовго вийдуть дитячі плакати. В листопаді можна буде купити календарі на рік святкувань 100-ліття.

Всі гроші з продажі цих сувенірів будуть уживані щоб всі святкування мали якнайбільші успіхи.

За дальшими інформаціями просимо писати до:

Quebec: Alexander Biega
276 rue St. Jacques Ouest, Rm. 705
Montreal, Quebec H2Y 1N3

Ontario: Marika Szkambara
2118 A Bloor St. W, Suite 102
Toronto, Ontario M6S 1M8

Manitoba: Lesia Szwaluk
456 Main Street 2nd Floor
Winnipeg, Manitoba R3B 1B6

Saskatchewan: John Rozdilsky
1120-20th St. W. Ste. 2
Saskatoon, Sask., S7M 0Y8

Alberta: Orest Olineck
10158 103 St., Office 4
5th floor, Beaver House
Edmonton, Alberta T5J 0X6

British Columbia: Mir Huculak
P.O. Box 49345
1055 Dunsmuir St., Ste 1774
Vancouver, BC V7X 1L4

ВШАНУВАННЯ ПАНІ НАТАЛІЇ КОГУСЬКОЇ

Заходом Провінційної Екзекутиви Союзу Українок Канади на Манітобу при співпраці окремих відділів 13-го червня 1991 року було влаштовано вечір для відзначення заслуженої діячки, довголітньої редакторки „Променя", пані Наталії Когуської.

Прийняття відбулося в авдиторії церкви Пресвятої Трійці в Вінніпезі. Заля була відповідно вдекорована прапорами і смолоскипом Союзу Українок Канади. На столах були розкладені твори вшанованої пані Наталії Когуської: „Чверть" і „Півстоліття на громадській ниві", ювілейне видання СУМК в його 25-ти ліття і річники „Променя" за 30 років.

Вечір відкрила голова провінційної управи Соня Бейзик і попросила протопресв. С. Кіцюка провести молитву, а митрополита Василія поблагословити.

Блаженніший митрополит Василій привітав пані Когуську, висловив їй вдячність за довголітню працю в Союзі Українок Канади на користь організації.

М. Буґера привітав від провінційної управи Т.У.С. на Манітобу, О. Ґереті — від катедри Пресв. Трійці, М. Чубей — від відділу Союзу Українок в Трансконі, Д. Бабинчук — від відділу Кн. Ольги при соборі в Вінніпезі. Писемні привіти прийшли від відділів: ім. Лесі Українки в Давфині, О. Басараб в Розборн, Л. Українки в Сенді Лейк та від відділу Л. Українки з Форт Френсис, Онтаріо.

Був присутній син пані Когуської Альберт з дружиною і дві внучки, Наталка і Христя.

Від редакції „Промінь" були присутні: Олена Гринь — редактор і Маруся Тарновецька-Зурек — адміністратор і англомовний редактор.

Від видавництва „Тризуб" був присутній Микола Гринь,

Членки старшого СУМК ім. Ів. Мазепи, С. Саранчук, П. Буґера і П. Марущак, привітали пані Когуську трьома піснями: „Калиноньку", „Човен хитається серед води" і „Ой у полі криниченька".

Від Конґресу Українців Канади привітав пані Когуську д-р Петро Кондра, подякував їй за вклад праці в культурне і громадське життя Канади. Він прочитав уривки з її доповіді на з'їзді КУК в 1943 році — „Жінка в житті народу".

Головну доповідь прочитала пані П. Іґнаш, попередня голова провінційної екзекутиви Союзу Українок на Манітобу.

Пані Наталія Когуська народилася в Україні, на Волині, в родині Семена і Домініки Левенців. Приїхала до Канади в 1928 році. Одружилась з Миколою Когуським. Є матір'ю двох дітей, дочки Галі (відома малярка) і сина Альберта (інженер). Свою громадську діяльність в Союзі Українок Канади пані Когуська започаткувала в Су Лукавт, Онтаріо, в 1934 році вона організувала відділ ім. Л. Українки. В 1942-48 роках пані Когуська була крайовою головою СУК, часто їздила по інших місцевостях, організовувала нові відділи Союзу Українок, пізніше працювала в Централі як екзекутивна секретарка.

Найголовніше, пані Н. Когуська редагувала журнал „Промінь" на протязі 30 років, де плекались ідеї Самостійности, Самодіяльности, Самопошани. „Промінь", як орган Союзу Українок Канади, відіграв і далі відіграє важливу ролю в українській громаді, інформуючи про важливі події в українській громаді Канади та про події в Україні.

Пані Когуська опрацювала „Чверть" і „Півстоліття на громадській ниві", описуючи працю Союзу Українок Канади, в 1945 році виходить збірне видання „На сторожі культури", 25-ти літній ювілей СУМК, в 1969 році — „Вперед братство", присвячене інститутові Св. Володимира в Торонто та багато інших нарисів.

Пані Наталія Когуська відзначилась як талановита журналістка, письменниця і громадська діячка. Від 1968 року до 1980 року була секретаркою Шкільної Ради (РУШ) при консисторії УПЦ в Канаді. За її ініціативою започатковано „Рідношкільний фонд ім. Василя Сарчука".

Пані Н. Когуська була нагороджена почесним членством СУК (Клюбом укр. професіоналістів і підприємців), Шевченківською медаллю та відзначенням СУМК за написання історії СУМК.

Доповідачка, пані П. Іґнаш, закінчила доповідь вдячністю пані Когуській за невсипущу працю на громадській ниві, побажала успіхів в майбутньому. Після доповіді провінційна голова пані С. Бейзик і пані П. Іґнаш вручили пані Когуській табличку з написом подяки, а присутні проспівали „Многая Літа!"

Пані Когуська подякувала союзянкам за влаштування такого вечора, доповідачам і присутнім, пані Когуська сказала „за успіхи в моїй праці треба завдячувати не тільки мені, а й цілій організації Союзу Українок Канади". Сказала, що „була щаслива працювати разом з великими людьми", щаслива, що ця праця не припиняється й зараз.

Предсідниця пані С. Бейзик подякувала всім присутнім, попросила протопресв. Д. Лучака провести молитву, а Митрополита Василія поблагословити.

Після цього слідувала перекуска, приготована трьома відділами: ім. Лесі Українки при катедрі, ім. Кн. Ольги при соборі та відділом Союзу Українок з Транскони.

Єкисавета Білич

ВИСОКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

ТОРОНТО, ОНТ.

Основою української культури є мова. В наших часах деякі батьки мають труднощі затримати свою мову. Діти і молодь є переобтяжені іншими справами як: спорт, спів, танці, балет і ін., що також потрібно для розвитку дитини, але часто не мають часу або не дбають вживати українську мову, бо всі кудись спішать і не мають охоти приділити дітям хоч пару годин. В такому оточенні ми живемо і треба прикладати багато зусиль, щоб родина відчула, що наша мова, культура є важливі і конче потрібні для існування нашої нації. В цей спосіб ми допоможемо Україні в її боротьбі за волю й незалежність. Добре було б щоб батьки цікавилися подіями в Україні і ділилися думками з своїми дітьми. В школах і на курсах все частіше учні й курсанти не можуть вільно висказати все те, що вчителі вимагають, але я певна, що коли ми разом з батьками будемо наполегливо старатися прищеплювати їм любов до свого рідного, ми досягнемо великих успіхів, бо як не зацікавимо їх своїм, то вони зацікавляться чимось іншим, часто не корисним для українського суспільства.

В Торонто знаходиться 14 українських цілоденних і субтоніх шкіл — всі вони входять в склад Шкільної Ради під патронатом місцевого Конґресу Українців Канади, і головою на наступну 3-ох річну каденцію перевибрано широковідому й працьовиту пані Любу Зараску, котра старається здобути фінанси для шкіл та заохочує всіх до праці з дітьми й молоддю. За її старанням школи одержали багато необхідних речей: електричні друкарські машини, копіювальні машини, українські енциклопедії, звукозаписувачі, оплачено вчителям на курси підвищення кваліфікації, передано підручники в Україну, особливо Історію України, якої вони не мають, незабаром одержимо компютори і все це завдяки шановній Любі, яка має організаторський хист і посвяту. За три роки виплачено 270 тисяч долярів на різні добродійні цілі.

Управа КУК міста Торонто на бенкеті в день Свята Державності проголосили пані Любу *почесною українкою року,* а також достойного бувшого міністра пана Івана Яремка *почесним українцем року* за його великий вклад, який він зробив в свій час. Члени Шкільної Ради окремо відзначили цей великий день для пані Люби і її родини і цим приєдналися до відзначення. Це ж перший раз на цьому святі оцінено і відзначено

жінку-матір за її неоціниму працю в шкільництві. *Гратулюємо!*

В скромний спосіб прийняла відзначення пані Люба і в своєму слові подяки сказала: „Любов до народу приходить з душі. Обставини і люди впливають на глибину почуття. Перш за все мої батьки виховали мене в українському дусі. Мама — Софія Павлишин — є постійним прикладом ласкавости і толерантности до людей, тато — незатухаючої енергії до праці. Свекруха — Павліна Зараска, як Україна сильна, горда й витривала. Мій муж Євген — надзвичайно терпелива людина, він підтримує мене в моїй праці. Син Василь — навчив мене відваги. Громада стала незаступною частиною моєї родини. Мушу дбати про своїх дітей, які будуть жити в цій громаді, тому я мушу дбати про майбутність її".

Дорога пані Любо! Вітаємо Вас і бажаємо Вам ще кращих успіхів в праці та в вихованні Ваших трьох дітей, котрі будуть наслідувати Вашу працьовитість, патріотизм та відданість українським справам, в чому *Щасти Вам Боже*! Одночасно вітаємо і складаємо найкращі побажання Достойному пану М. Яремкові і його милій дружині, в минулому — активній членці Союзу Українок Канади.

З приводу того, що на сторінках журналу „Промінь" друкуються матеріяли для дітей, Шкільна Рада виділила $200.00 на пресовий фонд цього журналу.

Вчителька і член Шкільної Ради
добродійка К. Бублик

СІМПОЗІУМ

(Східня Екзекутива С.У.К.)

В суботу 27-го квітня 1991 року в залі при соборі св. Володимира в Гамільтоні відбулося третє культурно-освітнє зібрання — т.зв. *Сімпозіум*..

Пані Стефанія Шпитковська відкрила збори, пані Марія Макаренко прочитала молитву, всі присутні вшанували пам'ять членок організації, що відійшли у вічність.

Пані С. Шпитковська, голова східньої екзекутиви, привітала гостей і всіх присутніх, представила доповідачок, делегатів від відділів. Вона зазначила, що Україна переживає надзвичайні часи, має нагоду звільнитись від російсько-комуністичного панування, яке тривало понад 70 років. Українці мусять використати таку нагоду, бо невідомо коли ще буде така можливість. Жінки-українки, що проживають поза батьківщиною не можуть стояти осторонь. Всі разом ми мусимо стати до допомоги нашій країні.

Голова місцевого відділу Т. Дутка і голова Товариства Православних українців п. Д. Шпитковський привітали зібрання і побажали успішного проведення сімпозіум. Голова Т.П.У. відзначив важливість такого зібрання та побажав, щоб на такі зібрання завжди були запрошені члену Т.П.У.

Першу доповідь виголосила пані Ellen Wodchis, Nutritionist (Niagara Health Services, St. Catherines). Шановна доповідачка розповіла нам про сучасний погляд науки на питання харчування в дуже зрозумілому викладі.

Після смачного обіду, яким почастували присутніх членкині місцевого відділу, збори прослухали доповідь пані Галини Мельник-Марко „100ліття поселення українців в Канаді". Доповідачка яскраво представила початкові кроки поселенців на новій землі, умови їх життя, а були вони в той час дуже тяжкі. Ріллю треба було здобувати корчуючи ліс. Брак грошей на закуп харчів примушував господаря лишати господарку на жінку і малолітніх дітей, а самому йти на заробітки. Незнання чужої мови утруднювало і без того важкі умови піонерської праці. Тільки завдяки витривалості українські піонери побороли труднощі і стали до нормального життя. З часом почали будувати церкви, народні доми. Їхні діти вступали в тутешнє життя вже інженерами, науковцями і політичними діячами.

Наступний референт „Занедбаний ресурс — наші молоді українські жінки" доповідала пані Лариса Федь, референтка СУМК'у та добродійка Бренда Мельник. Вони зазначили, що з кожним роком відчувається проблема „постаріння" членства організації. Одним з наших перших завдань — це заохочувати жінок до громадської праці, побільшити число виховниць сумківської молоді. Без допливу молодших ґенерацій проблема буде поглиблюватись. Треба більше звертати увагу на поглиблення знання української мови серед молоді, національної культури, звичаїв та традицій. Треба заохочувати молодих до участи в громадських імпрезах, концертах, посилати їх на з'їзди.

По закінченні Симпозіуму голова пані Стефанія Шпитковська щиро подякувала членкам місцевого відділу на чолі з панею Т. Дуткою за підготовку і організацію цього зібрання і за смачний обід. Подякувала доповідачкам за доповіді, делегатам і гостям за участь в сімпозіумі.

Збори закінчились загальним співом присутніх — „Де згода в родині".

В. Яворська

Віра Смерека

СВЯТИНЯ ПЕТРА Й ПАВЛА НАД ДЕСНОЮ

Сьогодні сірий холодний день в Англії, дарма що літо, середина липня. Дрижать від холоду зелені листочки на деревах, і квіточки в саду колишуться від неспокійного вітру. Дощеві краплі моросять в повітрі, і звідкись здалеку доноситься одинока пісня пташини, пролунає і урветься, немов перервана негодою. І тоді тиша липневого ранку повниться гуркотом машин і вигуком незмінних газетарів, які розносять новини дня...

Ранок 12-го липня на чужині, в Англії... Найбільше літнє свято Петра і Павла в Україні...

Ні, це не правда, що я живу тут... Довгий, одноманітний, безбарвний сон, з якого я раз прокинусь, щоб опинитись знову там, де я належу, — над тихим берегом Десни, де живе вся моя любов у цім великім світі, — моя Україна...

І я лину туди, до неї, у цей святочний ранок на Петра й Павла...

Прощай холодна чужино! Сон твоєї дійсности вже зник, і я витаю в сонячних просторах мого рідного краю...

* * *

Десна... Неспокійна і бистра, з нерівним дном, стрімкими берегами і чистою прозорою водою між квітучими лугами і лісами мого рідного краю. Крейдяні гори й ліс, долини в зелені квітучих трав, червоні лози з сивим полиском кори, й дорога вгору, жовта піскова дорога до села.

Підемо тією дорогою і я вас заведу в село. А там я покажу вам церкву, таку прекрасну церкву, що ви ще ніколи не бачили такої.

Через дубовий ліс, попри зелений молодий сосновий лісок, а тоді через поле, рівне й родюче, підемо жовтою піщаною дорогою в село. Не легкою буде наша дорога, — ноги вгрузатимуть в сипучому, м'якенькому піску, але він такий чистий та теплий під гарячим сонцем на синьому небі, що вам здаватиметься купіллю і ми готові будем йти так безкінця.

Та ось вже й перша хата. Тут завжди можна зайти і попросити води напитись. І яка ж смачна та вода, — не купите такої нігде.

А далі ось побігли вже чергою хатки, почулись вигуки дітей. Дорогу перейшла вам з повними відрами красива молодиця. Здивовано поглянав на нас пес кудлатий. Щось промимрив собі під ніс старенький дід із люлькою на призьбі біленької хатини проти сонця.

Це все одна лиш сторона вулиці. А друга, — Боже, якаж картина розкинеться сперед вами! Білі-білі проти сонця піски, а за ними луг зелений з річкою блискучою. Синьовода й спокійна пливе вона між кучерявими вербами, й немов всміхається до вас. А за річкою знову луги зелені, дорога бита й понад нею хати-хати і церква, наче чудо, — біла та висока з зеленим дахом округлим і золотим хрестом у висоті небес.

Отуди ми й підемо. Для цього звернемо на греблю. Тут дорога вимощена хмизом, виїжджена возами, що валкою тягниться до млина над річкою. Він гуркотить великими колесами і розливає воду бризками на сонці.

Там пахне житом і мукою. Як зійдемо на дерев'яний міст біля млина, з колес посиплятся на нас, мов дрібний дощик, дрібненькі бризки, та це тільки освіжить ваше чоло у сонячній горячі дня.

Довкола млина минемо хлопців з вудками над тихою рікою і греблею підемо до села. Воно вже тут розкинулось біленькими хатками у чепруних садах понад дорогою і лугом.

Ось школа, бувша панська хата, де живуть учителі, великий сад в високій огорожі, хатинка в саду. А там через дорогу на зеленій площі із ставком і церква. Висока й округла в білій ограді, виложеній хрестами, а довкола неї, мов вічна сторожа, могутні дерева.

Ген далеко розкинулись луги зелені, річка синя поміж вербами, ліс дубовий і піскова дорога до Десни, — краса, куди не кинеш оком.

Церква сьогодні радісна, народу повно, привітно всі всміхаються, убрані і веселі, бо в селі це ж храм — Петра і Павла.

О, які вишивки в дівчат, хустки барвисті, намітки, корсетки, — довкола церкви, немов квіти — люди.

Он на траві довкола церкви перекупки сидять. Цукорки, пряники, насіння, забавки, — це для дітей найліпше свято.

Всміхаються діди з ціпочками в руках, в них рівно так зачесані сьогодні вуса, підстрижено рівненько під дашок волосся. Розумним поглядом із під кудлатих брів задумано вдивляються довкола і сходами високими ідуть до церкви. Статечні і поважні господарі землі своєї.

За ними їх жінки вже старші, поважні господині, у чорному уборі і білих хусточках з побожністю ідуть і хрестяться, заходячи до церкви.

За ними підемо й ми. В дзвініці нас зустріне прохолода і повно так людей, що тяжко і пройти.

Через відкриті двері церкви нас зустріне уро-

чиста тиша. Лиш де-не-де освічена самотнім вогником лямпадки якась ікона. А то нема нікого в церкві.

Вам буде дивно, — адже храм сьогодні, людей скрізь повно, а в церкві ні душі. Де ж духовенство, хор?

Тихо. Слухайте. Чуєте? Ось звідкись здалека, з висоти доносяться святі напіви. Ви здивовано дивитесь вгору. Ні, там нікого нема. Тільки купол високий з скляними вікнами у синє небо і розмальована стеля з Ангелами і Богом-Отцем, униз звисає велике і блискуче паникадило.

Закритий Вівтар, а напроти порожні хори. Одні здається лиш святі тут в церкві на розмальованих всіх стінах, іконах і хоругвах.

Звідки ж лине цей чудовий спів? Де відправляється Божественне Служіння у цей святочний і храмовий день?

Храмовий, кажете? — Ото ж на храм ми і прийшли. Ходімте у дзвіницю, там разом з народом ми віднайдемо сходи і підемо з людьми нагору все вище й вище, попри високі вікна, за якими видніється залишена внизу земля. Чим вище ми піднімаємось по сходах, тим більше чути святі, врочисті співи.

Ось вже пахне ладаном, чути голос священиків і чудесні співи хору. Ось ще одна маленька площа поміж сходами, ще далі сходи, і ми вже прийшли. Народу тут так повно, що тяжко й пройти.

Але ми підемо далі, туди де найбільше скупчилися люди — до широко розчинених дверей.

Через оті двері нам розкриє всі багатства свої і привітає любов'ю ясна, залита сонцем, церква.

Так є отут, у цім селі Лушники над Десною. Високо під самим куполом церкви Різдва Пресвятої Богородиці, збудована, як другий поверх, ще одна церква з Престолом св. Апостолів Петра і Павла.

Лише раз на рік 12-го липня в день Петра і Павла там відправляється Богослуження і люди святкують свій храмовий Празник.

На храм з'їжджаються священики з сусідніх сіл, багато людей з усіх околиць над Десною, бо нігде нема такої церкви високо під небесами.

Мабуть і храм той припадає у ці липневі, залиті сонцем дні, коли церква та повниться сонцем, мов ласкою Божого завітання, зачерпнути світла якого сходиться мир із землі у ці святочні дні Святих Апостолів Петра і Павла.

Скільки ж краси і радости в цій церкві! Всі літні квіти вкрашають її, вишивки, мережива і поміж тим усім тремтливим вогником у світлі сонця палають жовті свічечки людей, немов молитви їх у храмі — чуді на землі.

Так багато сонця тут, світла, ясних кольорів Іконостасу і Ікон Святих у білих з вишивками рушниках, барвистих хоругов, хрестиків блискучих, що тут здається під небесами сам Бог вітає з людьми.

Церква ця невелика, через те люди не вміщаються там всі, і ото так багато їх скрізь по сходах, у дзвініці й цвинтарі. Вони хоч і не мають щастя зайти в церкву, все ж прийшли на храм у все найкраще вдіті і святкують біля своєї Святині.

Ось раптом весь народ заворушився. На землю, на зелену траву довкола церкви йде з церкви Хресний Хід. Спереду хрест блищить на сонці, хоругви кольорами барвистими довкола лиць Святих втішають душу. За ними дідок із вусами несе Святу Евангелію золотом окуту в рушнику вишиванім. А там і духовенство сяє блиском своїх риз, повнить цвинтар пахощами ладану і співами святих пісень. Їм вторить хор, — які ж дівчата там красиві у народніх строях, запаски кольорові, хустки барвисті, вишивані сорочки і корсетки, а стяжки в косах всіх кольорів, — співають наче солов'ї. За ними хлопці і мужчини старші, запалені на сонці, гарні і здорові. Гримить той хор й відтворює багатство святої божественної пісні свого краю.

Це урочистий храмовий обхід кругом церкви, як і на кожне храмове свято в нас. Це благословення землі рідної з висот Петро-Павлівської Святині над Десною, щоб була вона гожа й багата на всі ласки й дари Божі...

Там, вгорі, у церкві десь горять свічки людські ізолотим теплом зносяться молитви у сонячнім сіянні, що ллється із небес, мов ласка від самого Бога.

Так багато сонця й світла ніколи не буває в церквах, що стоять на землі, не буває й такого гарного Свята в цю літню пору, як там над Десною в селі Лушники.

Люди дбають про свою Святиню-Церкву, прикрашають і чистять її увесь рік, а моляться у ній в Храмовий День Святих Апостолів Петра і Павла.

Слава йшла про ту церкву в селі Лушники над Десною далеко в околиці... А оце може і в світ полине...

Квітами і свічками вкрашають її люди на Храмовий Празник Петра і Павла, 12-го липня, і пишаються вони довкола ясно-кольорового Вівтаря, Іконостаса, Святих Ікон у рушниках вишиваних і аналоїв у тканих кролевецьких скатертях...

Продовження на ст. 22

ENGLISH SECTION

UKRAINIAN CANADIAN CENTENNIAL

Throughout 1991 and 1992 Ukrainians throughout Canada will be celebrating the 100th anniversary of the establishment of the first settlement of Ukrainians in Canada.

Beginning with the re-enactment of the landing of the first Ukrainian settlers staged in Halifax on July 1, 1991 and ending with closing ceremonies in Winnipeg in October 1992, scores of ceremonies, exhibits, performances and other events will be celebrated by Ukrainians throughout the nation.

Each month, in this section of Promin, we will highlight a number of these Centennial Celebrations. We would like to hear from our readers and our U.W.A.C. branches with information about how your community or organization is commemorating the Ukrainian Centennial. We will publish a list of events in a monthly "Centennial Calendar".

Please send your information to Marusia Tarnawecka, English Section Editor, Promin.

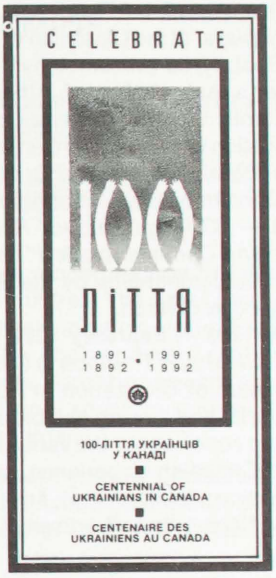

CENTENNIAL CALENDAR

August 1991 — *"Paintings by William Kurelek"*. Oseredok Gallery, Ukrainian Cultural and Educational Centre, Winnipeg. Gallery hours: Tuesday — Saturdey 10:00 a.m. — 4:00 p.m.; Sunday 2:00 p.m. — 4:00 p.m..

August 8 — September 22, 1991 — *"Images of a Culture"*. Paintings by Ukrainian Canadian Artists from the collection of the Ukrainian Museum of Canada. Gallery II, Museum, Saskatoon. Cost: Adults $2.00, senior citizen's $1.00, children 6 — 15, 50¢.

August 29 — September 1, 1991 — *"Official Opening Ceremonies of the Ukrainian Canadian Centenary"* to be held in Edmonton. Highlights of weekend events include:

- *"Gala Centennial Dinner"* and the official unveiling of the new set of four postage stamps as a *"Commemorative Issue Ukrainian Centennial Stamp"* (Aug. 29) based on the work of William Kurelek. The guest of honour will be His Excellency Ramon Hnatyshyn, Governor General of Canada.
- *"Salute from the Provinces — a Cultural Extravaganza"* (Aug. 30) co-presented by the Alberta Council for Ukrainian Arts and starring recording artist Luba, as well as the Ukrainian Shumka Dancers.
- *"Multicultural Centennial Torch Relay Run"* from Edmonton to Star-Edna (Aug. 31) co-presented by the Society of the Centennary of Ukrainian Settlement in Northeastern Alberta and S.U.M.K. Alberta.
- *"Centennial Command Performance"* at the Jubilee Auditorium (Aug. 31) co-presented by the Canadian League for the Liberation of Ukraine and featuring guest artists Ukrainska Kapela Banduristiv and Cheremosh Ukrainian Dancers.
- *"Centennial Toe-Down Barn Dance"* at the Edmonton Convention Centre (Aug. 31), co-presented by the Alberta Ukrainian Dance Association and starring Burya and Mria.
- *"Centennial Fireworks"* display on the riverbank at the Edmonton Convention Centre (Aug. 31).

CENTENNIAL CALENDAR

Continued from p. 15

• *"Interdenominational Religious Service and Centennial Displays"* at the Ukrainian Cultural Heritage Village (Sept. 1), co-presented by the Ukrainian Orthodox Men's Association of Alberta and the Ukrainian Catholic Women's Alberta Council.

• The dedication of a *Ukrainian Centennial Monument* on the Alberta Legislature Grounds by the Honourable Don Getty, Premier of Alberta.

August 31 — *"Original Settlers' Reunion, Religious Service and Commemoration"* near the original Ukrainian settlement site, by the Star, Alberta Ukrainian Orthodox Church.

August 29, 1991 — February 1992 — *"Art and Ethnicity: The Ukrainian Tradition in Canada"* at the Canadian Museum of Civilization in Hull, Quebec. This very colourful and moving exhibition is divided into 11 thematic zones about the various aspects of the Ukrainian Canadian experience, such as immigration, religion, folklore and art. It includes works by over 100 artists and artisans from across Canada.

August 31 — September 2, 1991 — *"Ukrainian Festival"* presented by Cultures Canada at the Canadian Museum of Civilization in Hull, and featuring Ukrainian dances and concerts.

September — October 1991 — *"Kurelek Art Exhibit"* presented by the Ukrainian Ladies' Associatio in Calgary.

August — November 18, 1991 — *"Spirit of Ukraine"* at the Winnipeg Art Gallery, featuring 500 years of painting selected from the State Museum of Ukrainian Art in Kiev. This is the first time these works have been placed on exhibition in North America. More than 120 paintings in this exhibition span the ages from 15th century icons to 20th century avant-garde works. Gallery hours: Monday — Sunday, 10:00 a.m. — 5:00 p.m., admission for this exhibit $5.00.

UKRAINIAN CENTENNIAL ENVELOPES

As part of the Centennary Celebration the St. Vladimir's Ukrainian Orthodox Cultural Centre and the Ukrainian Orthodox Men's Association of Calgary have produced special Ukrainian Centennial envelopes.

To place an order or for further information contact Mykola Woron, c/o St. Vladimir's Orthodox Cultural Centre, 404 Meredith Road N.E., Calgary, Alberta T2E 5A6.

CENTENNIAL FOREST

As a tribute to Ukrainian Canadian pioneers who cleared the land and to show the commitment of the Ukrainian community to the environment, a "Centennial Forest" of trees will be planted across Canada as part of the Centennary Celebrations.

Recently 100 fruit trees were planted by members of Ukrainian Orthodox parishes from Edmonton and surrounding areas, at the Ukrainian Cultural Heritage Village as part of this project. Participants included Archbishop John of the Ukrainian Orthodox Church of Canada, the "Strumochok Ensemble" from Kyiv, and a newly-arrived couple from Ukraine who symbolically "planted their roots" in Canada.

ДУХ УКРАЇНИ
SPIRIT OF UKRAINE
500 Years of Painting
Selections from the State Museum of Ukrainian Art, Kiev
An exhibition organized by the Winnipeg Art Gallery in honour of the centenary of Ukrainian settlement in Canada

THE STORY OF THALIDOMIDE

Thalidomide was a tranquilizer developed by the West German firm of Gruenenthal Chemie in 1953. It was designed to be prescribed for pregnant women to overcome the nausea of morning sickness. It was put on the market in West Germany in 1957 and was considered a "wonder drug". Soon many other governments approved it and doctors recommended it to pregnant women during 1961 and 1962. In all, fourteen countries considered thalidomide to be a safe product. Eventually, it became responsible for 10,000 birth defects.

The first alarming sign appeared in December 1960 in a British medical journal warning that thalidomide was a possible cause of a severe form of nerve damage. Then, news of an unusual number of defective births began to surface in many parts of Europe.

On November 27, 1961 Gruenenthal Chemie took the drug off the market in West Germany. Later, the West German government took eight senior Gruenenthal executives to court and only dropped legal action after receiving firm promises of compensation from the company. With additional assistance from the government, victims in Germany became entitled to free housing, health care and a pension.

In Great Britain, thalidomide was withdrawn on December 2, 1961. David Mason, an English father of a thalidomide daughter, wrote a book in which he described the emotional shock which he and his wife suffered at the birth of their baby and his ten-year battle to get compensation for their deformed child.

Mrs. Mason had suffered severe nausea during pregnancy and the doctor prescribed the "wonder drug". In all, she took about fifteen pills. When their baby was born, the doctor called in the father first. He kept his eyes lowered to the floor as he told David that, "She's not completely developed. She wasn't quite ready to be born."

Mason relates, "I saw a tiny torso with what appeared to be four flowers sprouting from the corners. The little face was marked from the middle of the forehead across the nose, lips and chin with a bright wine-red stain. The nose was flat..." His first reaction was, "this must not live," followed by a terrible remorse for having such a thought. He needed all his strength to comfort his hysterical wife after her first sight of her baby.

In time, the girl grew up with shortened limbs but normal intelligence and learned to cope with her disability.

There were varying degrees of defects among the thalidomide children. The worst cases were without arms or legs and no pelvic girdle. They could not sit on an ordinary chair and were set into seats made like flower pots. Some had no ears, some were blind, some could only speak in grunts. Many had deformed inner organs.

Mason described how Distillers Company Ltd., which sold the thalidomide, tried to avoid paying any compensation to the victims. The actions of the executives were disgraceful and without conscience. It took ten years and the involvement of the British Government to finally reach a settlement.

Of all Western countries, the USA had the fewest number of thalidomide defective children. This was due to Dr. Frances Kellsey, who worked for the Food and Drug Administration at the time when Merrell of Cincinnati, Ohio applied for a license to sell the drug. Dr. Kellsey had grave doubts concerning its value and advised against granting a license to sell it. As a result of her stand, fewer than ten American babies were deformed by thalidomide. The few who suffered from defects were due to clinical trials of the drug on their mothers. All received compensation.

THE CANADIAN STORY

In January 1959 the William S. Merrell Co. of Cincinnati, Ohio commenced the development of thalidomide under the brand name Kevadon. On September 8, 1960 it submitted data concerning Kevadon to the Canadian Food and Drug Directorate. On November 23, 1960 the Canadian Food and Drug Directorate authorized Kevadon to be marketed on a prescription basis in Canada. It is well to remember that warnings about thalidomide began in Great Britain just ten days after permission was granted in Canada.

Continued from p. 17

On December 5, 1961 and again on February 21, 1962 Merreli Company mailed a letter to all Canadian doctors warning that: "thalidomide was contraindicated for pregnant women." On March 2, 1962 the Canadian Food and Drug Directorate advised that Kevadon should be removed from the market in Canada. No public warnings were issued and the government did not order pharmacists and doctors to return existing stocks, thus, it continued to be used. No one knows how many more deformed babies were born due to the delays. At least 115 babies were born in Canada with missing fingers or feet or missing entire limbs.

The responsibility of the Canadian federal government to provide compensation for the victims of thalidomide was admitted by the Hon. J. Waldo Monteith, Minister of National Health and Welfare, when he stated, on January 29, 1963 that: "it is our job to ensure that these victims are cared for in the best manner." The impression was given that some kind of pension was going to be given to these children. Nothing of the sort happened. And succession of governments soon forgot the promises and forgot the victims.

All Ottawa did was fund research into prosthetic limbs which proved useless. Amputees have a mental image of their arms and legs which helps them operate artificial limbs. But thalidomide children have no such image and therefore cannot use the devices.

The deformed Canadian children were left to survive as best they could. Most lived with their families. The not-so-disabled managed to walk, ride bicycles, and even attend school. Some determined ones, like Alvin Law of Yorkton, Saskatchewan, though armless, learned to drive a car with his feet. In 1979 he got a summer job as sports reporter for CJGX Radio in Yorkton. But when he asked to be transferred to television he was told his lack of arms would be too "distracting".

Many others were not as fortunate. They were treated as freaks by their peers and rejected by the opposite sex. Getting a job was almost impossible. Prospective employers praised them for their guts and ambition but never offered them jobs.

Another serious problem was their isolation from each other. They felt very much alone in their difficulties with nobody to relate to in their lives.

THE WAR AMPS

After more than twenty years of neglect, the situation began to change when the War Amputations of Canada organization became interested in their welfare. Clifford Chadderton, Executive-Director of the War Amps, was the driving force on their behalf. In August 1988, 48 of the victims gathered for the first time in Ottawa and worked out a plan for claiming compensation which had been promised them back in 1963.

The War Amps helped them to establish the Thalidomide Victims Association of Canada and the Thalidomide Victims Foundation of Canada. Next the War Amputations of Canada organization prepared a 130-page "Report of the Thalidomide Task Force" which was presented to the Government of Canada on February 14, 1989.

Also on February 14, 1989, the CBC presented a 90-minute documentary called "Broken Promises", directed by John Zaritsky. This was the first time the people of Canada became aware of the tragedy and many became very concerned.

Though the Department of National Health and Welfare reported that out of the 115 defective births only 74 had survived, the War Amps identified a total of 109 victims.

The Task Force was able to determine that the thalidomide victims currently face enormous difficulties in many aspects of their lives. The mandate of the federal government, under the Food and Drug Act, is to protect the public. It failed to check the safety of the drug Kevadon. It also failed to act in response to the early evidence of thalidomide side effects described as "possible peripheral neuritis". It did not withdraw Kevadon from the market until three months after it was withdrawn in Great Britain and did not require old stock to be destroyed. Therefore, the Task Force concluded that the Government of Canada, having admitted in 1963 that it was responsible for the birth defects, now has a moral and humanitarian responsibility to compensate the victims. Failure to do so would constitute a violation of the human rights of these children.

The proposed formula for compensation, as endorsed by the Thalidomide Victims Association of Canada, was that a payment of $10 million be made by the government to the Thalidomide Victims Foundation of Canada and the Association would administer such funds in a manner considered equitable and fair to its members.

Continued from p. 18

GOVERNMENT RESPONSE

The first response came from the Hon. Perrin Beatty, Minister of Health, as reported in the Edmonton Journal, April 18, 1989. He stated, "they are doing so well, why should they ask for money from the Government?"

The next day he added, "There are other groups, like the hemophiliacs who have been infected with the AIDS virus by tainted blood transfusions and they too might demand payment." But he insisted the request is still under discussion.

In the spring of 1991 the Government of Canada was ready to make a proposal but on one condition: the War Amputations must bow out or there would be no deal! The government's proposal is to offer $7.5 million to be divided equally among all victims. The Thalidomide Victims Association insists that the more severely damaged should get a larger share. However, the present Minister of Health and Wefare, the Hon. Benoit Bouchard, seems to be using the Equality Rights under the Charter of Rights and Freedoms to justify the action of the government.

The Government plan is to contact each victim by letter and offer a settlement. According to Paul Murphy, a Winnipeg thalidomide survivor and vice-president of the Thalidomide Victims Association of Canada, this method is unfair to many victims. They are vulnerable people and will not always get the best advice. Many will be confused and will not understand the questions put forward in an official letter from the Government. They may choose a plan which may not be in their best interest.

After thirty years, will the victims be fairly compensated? Only time will tell.

— Helen Raycheba

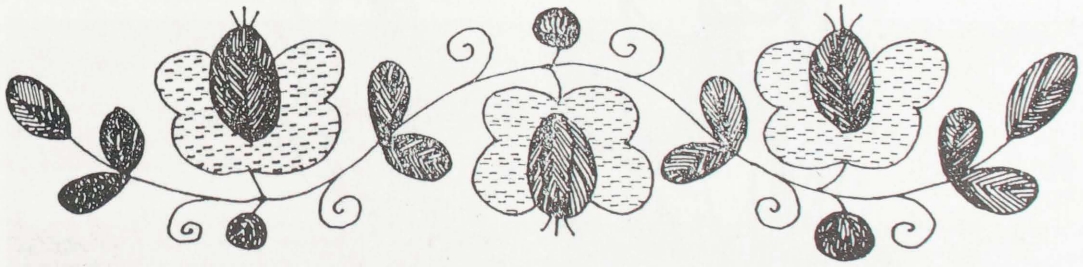

DIRECT DEPOSIT GOVERNMENT CHEQUES

The recently introduced Direct Deposit payment option for recipients of Canadian government pension cheques and family allowance payments is proving to be popular among Canadians reports the Department of Health and Welfare Canada.

Recipients can now have their government payments deposited directly into their financial institution and be assured that their cheques are not lost, stolen or delayed.

The Direct Deposit service is available for Old Age Security, Canada Pension Plan, Family Allowances, Civilian War Allowances and the Canadian Pension Commission.

Direct Deposit request forms are available at most banks, credit unions and trust companies as well as government offices.

CHINESE — UKRAINIAN DICTIONARY

The first Chinese-Ukrainian dictionary has been published by the People's Republic of China, reports "The Ukrainian Weekly".

The dictionary is 584 pages long and encompasses approximately 21,000 word listings. This monumental project was initiated by Peter I. Potichny, adjunct professor at the University of Heilongjiang in Harbin, People's Republic of China and was completed by the Institute of Lexicography at the university.

The dictionary was partially financed by the Canadian Institute of Ukrainian Studies.

KURELEK EXHIBIT OPENS

The Oseredok Gallery of the Ukrainian Cultural and Educational Centre in Winnipeg recently opened an exhibit of "Paintings by William Kurelek" as part of the Centre's celebrations commemorating 100 years of Ukrainian immigration to Canada.

The Oseredok Gallery Curator, Oksana Balas, points out that in his painting of childhood memories, the history of his people and the moral dilemmas of contemporary life William Kurelek has documented Canadian Ukrainian history through his works.

As a painter Kurelek was largely self-taught and his distinctive style is easily recognizable. His work has been exhibited throughout Canada, the United States and Great Britain. His paintings hang in major Canadian and American museums and galleries, as well as in many noted private collections. Kurelek has become equally regarded for his book illustrations and received the New York Times Award for "Best Illustrated Children's Book".

Oksana Balas states that William Kurelek's paintings, books and reproductions have probably been viewed by more people than any other Canadian artist.

The Oseredok exhibit presents 30 Kurelek paintings in total. Twelve of these are on loan from the Ukrainian Museum of Canada in Saskatoon and from the "Ukrainian Pioneer Women" collection, a commissioned series by the Ukrainian Women's Association of Canada.

Other works are on loan from the Winnipeg Art Gallery, the Great-West Life Assurance Company, Richardson and Sons Collection, Foundation of Ukrainian Studies at St. Andrew's College, Carpathia Credit Union and several private collectors.

The Kurelek Exhibit runs at the Oseredok Gallery until the end of August. It then travels to other western galleries.

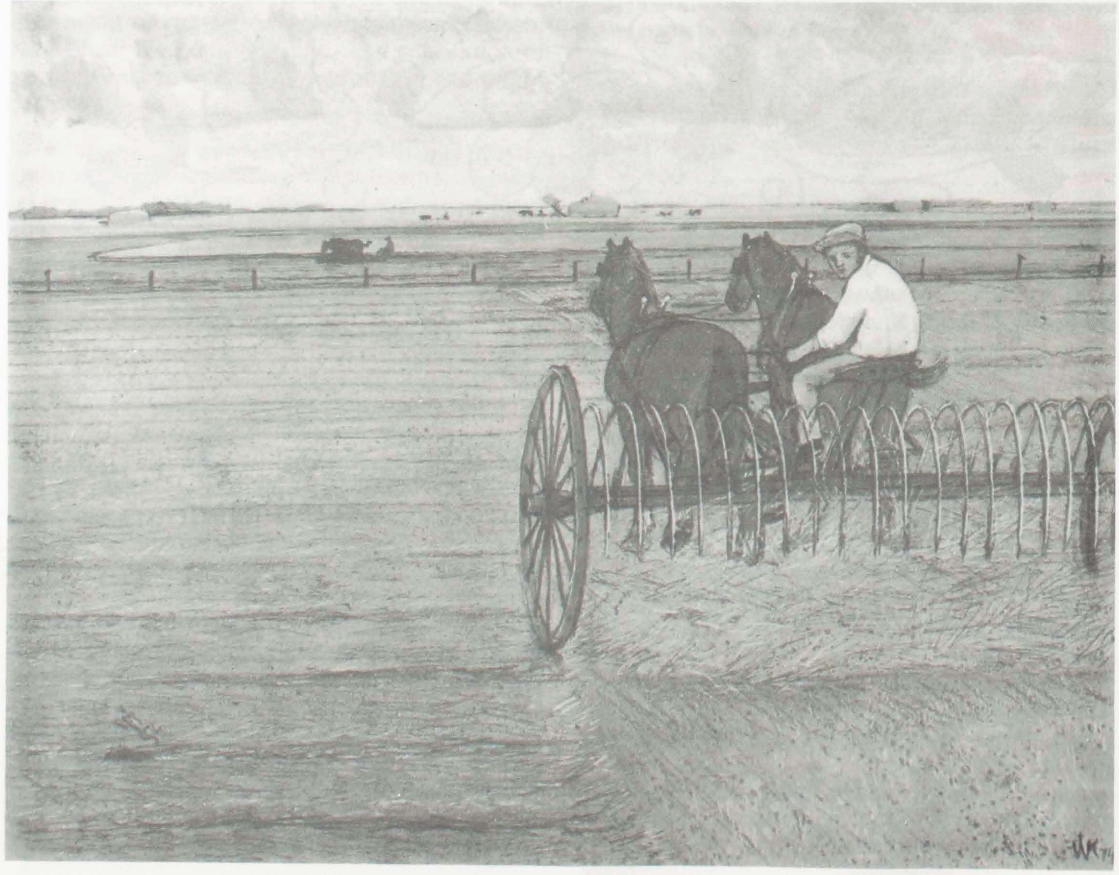

Іван Багряний

РЯТУЙ МЕНЕ, МАМО ...

Стій, жабко ротата!
Покличу тата!

Рятуй мене, мамо,
Рятуй мене тату! —
Зженіть з дороги
Жабку ротату!

Вона страшнюча —
Гола і боса,
Глядить на мене,
Задерла носа, —

Бо, мабуть, хоче
Мене дістати,
Хоче із мене
Чоботи зняти,
Щоби надіти
Й самій гуляти ...

А жабка вража
Сміється й каже:

Хлопчику милий,
Не будь дурненький!

Я жабенятко
Таке маленьке,

Дивлюсь на квіти,
Чемно гуляю ...
Я гарних діток
Не зачіпаю.

А ти ж великий,
Бо ти людина,
А я маню-у-нька,
Як горошина.

ПРОМІНЬ, вересень 1991

СВЯТИНЯ ПЕТРА І ПАВЛА

Продовження з ст. 14

Їх заливає сяйвом літнє сонце, мов ласка Божа у тій високій Святині-Церкві під небесами...

* * *

Оце і ми ходили з вами туди на храм... І спомином оцим, надіюся, що й я запалила свічку у тій Церкві — Святині землі моєї рідної... І квітку зоставила свою у дар і прикрасу на пам'ять і на славу, яка нехай цвіте по всьому світі...

І якщо ви побували сьогодні зі мною на храмі в селі Лушники над Десною в день Святих Апостолів Петра і Павла, то й ваша добра пам'ять свічкою засвітиться в тій Церкві-Святині під Небесами, і ласку принесе в життя з Петро-Павлівської Святині на нашій рідній землі...

* * *

Ось я знов на чужині... І сон мого життя продовжується далі в своїх безбарвних сірих картинах... Іде дощ і чужа постать ховається на вулиці під парасольку... Тріпощуть від холоду листочки на деревах, і сумно хитають голівками квіти у садку... Кидає вітер холодними краплями, а все довкруги мене мовчить... Тиха вулиця, народ у праці... Все незмінне й холодне, байдуже, як цей сірий камінь будов навкруги мене...

Тільки я повне світла, тепла і співів... Мій край живе зі мною, і в день сьогоднішній я живу з ним... А тому сьогодні для мене Свято і на чужині, і з ним вітаю вас, даруючи це його світло вам на пам'ять...

Англія,
12 липня 1957 року

* * *

Епілог

Церкву в селі Лушники було зруйновано, не дивлячись на всі протести людей. В 1978 році я відвідала село і один старший чоловік сказав мені: приїжджало начальство із району і сказали: „який дурак зруйнував таку церкву?" Тепер з платні в людей відбирають гроші на відбудову „архітектурних та історичних пам'яток".

ПРО СОЮЗ УКРАЇНОК В УКРАЇНІ

Відділ Союзу Українок в Оттаві веде переписку з Союзом Українок Буковини у Чернівцях, про що вже було подано в пресі. Недавно ми дістали повідомлення, що вони організують Конґрес Союзу Українок і запрошують гостей і промовців від нашого Союзу Українок Канади.

Також довідуємось, що при кінці 1989 р. і на початках 1990 р. відродились відділи Союзу Українок в Києві, Івано-Франківському, Львові і Тарнополі.

У Києві координаторкою відділу Союзу Українок є Надя Самуляк. Вони стараються по неділях організувати різного роду лекції, вивчати релігійні і побутові пісні, вчать дітей брати участь у святах з нагоди Св. Миколая, Різдва, Великодня, вчать писати писанки і т.д., а також влаштовують базарі, де діти продають свої робітки. Київський відділ відвідує село Володарка де є школа в якій вчаться діти переселені з Чорнобильської округи. Тим дітям вони заносять дарунки прислані з інших країн.

Найбільшою тепер проблемою є навчання української мови в садочках, у яких інструкції відбуваються офіційно тільки на російській мові. Рівень українського навчання є дуже низький. Вони хотять організувати більше українських недільних шкіл, щоб більше дітей могло вчитися рідної мови, релігії, звичаїв.

У Чернівцях вже зорганізували недільну школу для дітей, де читається справжня Історія України, а не така, котрої їх дотепер вчили.

Провели виставку вишиваних робіт. Періодично підготовляють концерти, щоб придбати дещо грошей на покриття видатків.

Було б добре, щоб відділи Союзу Українок Канади підтримали їх, заохотили до праці. Тепер можна висилати пакунки різних річей через компанії і доходять. Булоб добре висилати діточі початкові підручники, кольорові олівці, молитовники, релігійні образки, які ми вживаємо в недільних школах, все що ми думаємо було б цікаве дітям, та все щоб їм допомогло вивчати мову, релігію, звичаї. Одна пачка від кожного відділу нашого, зробилаб велику різницю в житті і праці дітей і Союзу Українок в Україні.

Галина Михальчук

70-ЛІТТЯ ПОДРУЖНЬОГО ЖИТТЯ АННИ Й ІЗИДОРА ҐОРЕЦЬКИХ

ЕДМОНТОН, АЛЬБЕРТА

У православній церкві Успення Превсвятої Богородиці у Волий, Брітіш Колюмбії відбулося Ювілейне Свято. В неділю, 30 червня, отець Ізидор Ворончак по Службі Божій привітав Ювілятів Анну та Ізидора Ґорецьких на молебні з 70-річчям подружнього життя. Поблагословив на будуче життя Божим Благословенням при участі церковного хору, котрий відспівав „Многая літа!" Діти привітали родичів хлібом і сіллю при дверях.

Уся родина і гості прибули до цевркновної залі на урочистий обід. Програму провадив їх наймолодший син з Лас Анжелес. Він попросив Отця І. Ворончука про молитву. Церковний хор відспівав „Отче наш" і „Многая літа". Всі гості і родина сіли до смачного обіду. По обіді Д. Ґорецький перечитав листи і телеграми з побажаннями: від королеви Елизавети, державного ґубернатора з Оттави Р. Гнатишина, Прем'єра Канади Браєна Малруні, провідників інших партій, провінційного ґубернатора Брітиш Колюмбії і прем'єра Альберти Дона Ґетті. Від церковних властей були грамоти з побажаннями від Митрополита Василія, Архиєпископа Івана, від церкви Святого Івана з Едмонтону і від церкви Пресвятої Богородиці у Волий.

Побажання вислали інституції Святого Андрея з Вінніпеґу і Святого Івана з Едмонтону, а також особи котрі не змогли прибути на ювілейне свято. Між ними були побажання від внука д-ра Марка Ґорецького з Парижа, від Давида Лупула та його родини з Варшави та від багатьох членів родини і приятелів.

Старший син д-р Володимир Ґорецький розказав про життя і працю заслуженого ювілята-Батька і вельми вшанував його за заслужену невисказану жертвенну працю на користь свого народу в Канаді.

Пані Соня Прийма розказала про життєвий шлях пані Анни. Вона сказала, що пані Анна завжди була примірною матір'ю і подругою свого мужа. Скромна і зразкова українська мати, яка виховала дітей при українській церкві і організаціях і жертвенно працювала у жіночим товаристві. Внуки і правнуки вшанували Ювілятку кожне особисто з рожою.

Слідуючі промовці склали свої побажання Ювілятам: пан С. Лебудович від Українців Самостійників, голова церковної громади пан М. Качук, від Святого Андрея пан Буєр, голова Жіночого товариства пані А. Собул, котра вручила квіти.

Д-р Манолій Лупул прочитав побажання від свого сина Давида з Варшави і також від канадського Інституту. Несподіванкою для Ювілята І. Ґорецького були його перші студенти з року 1920, з манітобської школи. Пан В. Палій з Чікаґо, пан Д. Палій з Сакраменто, Каліфорнія, пан В. Палій з Вернону, Б. Колюмбія. Були присутні чотири студенти з 1926-го зі школи Смокі Лейк, Альберта, де ювілят учителював.

Ювілят, пан Ізидор Ґорецький, з глибини серця подякував гостям і родині за теплі побажання і ґратуляції. Він був захоплений цими привітами і почувався піднесеним на дусі. Дякував за працю у приготованні цього ювілею. Він найбільше наполягав на конечність вишколення і засвоєння як української, так і англійсьлкої мов. Коли б ми більше часу посвятили навчанню цих мов, то менше часу стратили б на конечність одної чи другої мов у нашій державі. У кандським житті нині ця порада дуже конечна декому, від котрих вимагається спеціяльного відношення до своєї мови.

Ювілятка пані Анна додала свою подяку всім, котрі прилучилися до цього свята.

Отець І. Ворончак провів кінцеву молитву. На закінчення присутні переглянули касети з життя Ювілятів.

Щасти Вам Боже на многі літа!

Соня Прийма
Едмонтон

ДОКТОРУ П. А. КОНДРІ 80 РОКІВ

З нагоди 80-ліття мого мужа Доктора П. А. Кондри дарую на журнал „Промінь" $80.00.

Дружина Розалія Кондра
Вінніпеґ, Ман.

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

ОШАВА, ОНТ.

Відділ Союзу Українок Канади „Барвінок" в Ошаві влаштував урочисте відзначення для своєї заслуженої членки, Катерини Чередарик. До участи в цьому святкуванні було запрошено і сестрицтво при церкві Пресвятої Тройці.

Отець Микола Сідорський відправив молебень в церкві Св. Івана за здоров'я вшанованої членки пані Катерина Чередарик. Святкування відбулося в церковній залі, де членки відділу влаштували дуже смачну перекуску. Були присутні: наш парох і дяк Дмитро Бабій.

Голова „Барвінку" Валентина Холонюк вручила пані Чередарик подарунок від відділу, а голова сестрицтва Катя Самоговська — від сестриць.

Катерина Чередарик народилася 25-го березня 1901 року в околиці Канори, Саск. Мати Марія (народ. Денисик) і батько Николай Галенчук — одні з чотирьох перших поселенців в Канаді. Поселились вони на секції землі, розділеної на чотири фарми. Тут вони поселилися, тут побудували житло — „бурдей" з корчів і глини. Такі були початки. 1923 року Катерина одружилась з Олександром Чередариком і проживала на фармі коло Канори, Саск. В 1942 році родина Чередариків переїхала до Ошави, Онтаріо, де пані Катерина проживає й тепер. Муж Олександер Чередарик упокоївся в листопаді 1966 року. В родині було двоє дітей — донька Марія і син Славко.

Пані Чередарик належала до Української Православної Церкви, була активна в Союзі Українок Канади з 1926 року (Канора, Саск.) і є активною членкою в відділі „Барвінок" і в сестрицтві.

З нагоди влаштованого в її честь святкування пані Чередарик подякувала за несподіванку, склала пожертви на церкву і організації.

Несподіванку організували голова відділу і членки Марія Григоренко, Леся Миносора і Кароля Шевчук.

В прилозі почтовий переказ $15.00 на вироблення кліші.

Наталя Давдс

ПРОЩАЛЬНА ГОСТИНА о. ВІТАЛІЄВІ І ПАНІМАТЦІ НАДІЇ МЕТУЛИНСЬКИМ

ЛОНДОН, ОНТ.

В неділю, 21.VII. 91 року церква Пресвятої Тройці в м. Лондоні заповнилася місцевими прихожанами і гостями з навколишніх громад та українцями католиками.

Ясно світило сонце, радісно дзвонили дзвони... а громада прощала свого настоятеля і паніматку Надію.

Сослужив отцеві Віталієві майбутній священик громади о. Володимир Кушнір. Прекрасно співав хор, поповнений молодими співаками, під дириґуванням Віри Олійник.

Радістю наповнились серця, коли рядочком, в одумівських уніформах увійшло в церкву 72 дітей, старших і цілком маленьких, із своїми вихованками. Добра дюжина, якщо не більше, приступили до святого Причастя.

Після Літургії о. Володимир відслужив Молебень за здоров'я о. Віталія, паніматки і їхньої родини.

Вийшов о. Віталій, а поряд нього стала паніматка Надія, його вірна помічниця в щоденній, часами не легкій, праці. Стали перед тетраподом і не хотілося вірити, що ще цілком молоді на вигляд люди ідуть на заслужений відпочинок. Молилися разом з усіма син Юрій з дружиною, племінник Микола Метулинський з дружиною і донями Лесею і Ганнусею, свати Гавриляки і інші гості. Словом привіту до о. Віталія і паніматки

звернувся о. Володимир, а хор привітав їх трикратним, гучним многоліттям.

Гостина відбулася на оселі Україна в святково прибраній залі. Господарював Микола Співак. Хор проспівав Отче наш, а о. прот. Віталій поблагословив страви. Піднесли келех вина за здоров'я отця і паніматки, а заля знову гримнула „На многії літа". Обід приготували і сервували членки відділу Кн. Ольги з головою Вірою Новицькою, за що їм щира подяка, бо обід був смачний і багатий.

Слідували привіти, а саме: від громади Микола Кошман; від відділу Кн. Ольги Віра Новицька — зупинилася на всіх етапах праці о. Віталія і паніматки; голова К.У.К. м. Лондону Е. Рослицький підкреслив, як багато праці вклав о. Віталій у наше соборне, майже унікальне на цілу Канаду, співжиття двох громад. Це є добрий приклад не лише для українців в Канаді, а й для поневоленої України; від Українського центру бажав всього кращого Р. Оренчук; від католицької громади М. Дутчак сказав, що о. Віталій був прикладом поступувань національно свідомого соборника і за це ми йому дякуємо; від осередку К.Т.П.Р. бажав доброго здоров'я і здорового відпочинку отцеві Микола Тищенко та дякував за те, що о. Віталій був одним з перших , хто став членом Руху в Лондоні; від оселі Україна вітав М. Співак пригадавши отцеві, що після відпочинку треба буде знову братися за працю, бо праці ще не видно кінця.

Діти Недільної школи з учителькою Любою Кайпенан піднесли китицю квітів паніматці Надії за її довголітню працю з ними; від ОДУМУ Лондон дякував отцеві за його поради і всесторонню допомогу Андрій Шевченко; від юного ОДУМУ вітав вівтарний хлопчик Андрій Зима, вручивши подарунок від родин юних ОДУМІВЦІВ; від корпорації „Золотий вік" ім. Івана Мазепи Олена Семенюк пригадала отцеві і паніматці їхні молоді роки в Бельгії, коли вони розпочинали формував своє життя, і вже тоді молодий о. Віталій був духовним провідником українців, які опинилися в Бельгії; п. Кіріченко привітав отця від сопастирів із Флориди (о. Хворостюка і о. Мельника) та від Владики Іоана, який прибув на лікування до Америки, також привітав від православної громади м. Гамільтону і від о. Скрумеди зазначивши, що гамільтонська громада ніколи не забуде проповідей о. Віталія; від ТОП Лондону вітав О. Блощинський; від ТОП Канади — І. Данильченко; від церковного хору Ол-ра Тищенко дякував за науку церковного співу о. Володимир Кушнір прочитав Послання від Блаженнішого Василія та досить докладно охарактеризував роль паніматки в житті і праці священика.

„... Вона є дружиною, мамою, дорадником. Отець завдячує паніматці своєю рівновагою". Подякував о. Володимир громаді за виявлену пошану до отця і паніматки та за багату, приємну гостину на їхню пошану; від громади м. Гримсбі п. Качур дякував Отцеві і паніматці за їхню працю в громаді кілька років тому.

Скромний концерт підготувала Оксана Метулинська учасниками якого були: Леся і Ганя Метулинські з бандурами та Андрій Зима — піаніно. Син Юрій дякував громаді за опіку над батьками і сказав, що діти раді, що батьки вертаються додому — до Виндзору. Мирослав Ковальчук прочитав список учасників гостини і вручив від усіх грошовий подарунок. Заключним словом було слово о. Віталія. Він підсумував свою п'ятирічну працю в громаді, дякував за увагу і пошану до нього і паніматки та зазначив, що лише стан здоров'я змусив його залишити працю. Отець сказав, що „...в кожну громаду ми йшли з відкритим серце, щоб підняти громаду". Радив і закликав прийняти нового отця і родину без упереджень, бо ж о. Володимир ще молодий священик, а початки кожного не легкі. Дякував громаді, що дали змогу о. Володимирові помолитися разом з нами, дякував хорові і дириґентові Вірі Олійник за чудовий спів, дяка учителькам Недільної школи, що терпеливо навчали діток і приводили їх до Св. Причастя. Всім організаціям, а відділові Кн. Ольги зокрема, щире спасибі за співпрацю. Подяка старості Кузьмі Панасейкові і старшим братчикам за їхню допомогу. „Наша святиня чиста і прибрана, як писанка, за що моє щире спасибі Емілії і Данилові Слюсарям". Бажав усім здорової, найкращої співпраці з о. Володимиром. Паніматка Надія дякувала за вияв пошани, теплоту і добрість до неї і отця протягом 5 років, подяка О. Семенюк, що пригадала молоді часи. Микола Співак подякував Комітетові за довір'я до нього, як господаря гостини.

Молитвою о. Віталій закінчив гостину.

На заклик М. Кошмана переведено збірку на пресу. На пресфонд „Променя" пересилаю $50.00.

Ніна Кузьменко
Лондон, Онт.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

БЛ. П. ОЛЬГА АНДРУЩАК

В п'ятнадцяту річницю упокоєння дорогої дружини **Ольги** (упокоїлась 17-го липня 1976-го року) дарую в її світлу пам'ять $60.00 на журнал „Промінь".

Федір Андрущак
Саскатун, Саск.

———————

В незабутню пам'ять нашої дорогої мами і бабуні **Єлени Романюк**, яка відійшла у вічність 29-го липня 1990 р. даруємо на журнал „Промінь" $30.00, який вона завжди любила читати.

Добродійка Лучак
з родиною
Вінніпеґ, Ман.

———————

В незабутню пам'ять нашої дорогої мами **Анастасії Рудько**, котра упокоїлась 10-го травня 1991 року на 87 році життя, замість квітів на могилу даруємо $25.00 на прес. фонд „Променя".

Євгенія Прусак
Лямонт, Альберта

———————

ПОПРАВКА

В червневому числі ч. 6 надруковано: Ґеня Філіпчук відійшла у вічність в травні 1983 р. Мусить бути: в травні 1988 р.

БЛ. П. О. МАНАСТИРСЬКИЙ

В болючу річницю дорогого мужа, батька, дідуся **Омель'яна Монастирського,** який відійшов у вічність 17-го червня 1988 року, дарую $30.00 на журнал „Промінь", який я читаю від першого числа.

Дружина Михайліна,
діти і внуки
Вінніпеґ, Ман.

———————

В пам'ять моєї дорогої мами **Єлисавети Івасюк**, яка упокоїлася в серпні 1948 р., дарую на журнал „Промінь" $65.00.

Єлисавета Івасюк була свідома союзянка, щира працівниця на громадському полі. Її три доні так само є активні членки Союзу Українок Канади!

Вічна пам'ять нашій Мамі!

Наталка Фарина-Кіт
Едмонтон, Альберта

———————

Даруємо $25.00 на журнал „Промінь", як нев'янучий вінок на могили покійних наших родичів: **Івана Ґабриша** (упокоївся 14 лютого 1963 р.) і **Юлії Ґабриш** (упок. 19 квітня 1970 р.), а також **Василя Дем'янюка** (упок. 2 лютого 1977 р.) і **Марії Дем'янюк** (упок. 12 квітня 1988 р.)

Роман і Михаліна Дем'янюк
Кемроз, Альберта

БЛ. П. ПЕТРО МАЄВСЬКИЙ

У десяту річницю упокоєння мого дорогого мужа **Петра Маєвського** (відійшов від нас у вічність 13 липня 1981 р.) кладу нев'янучий вінок на могилу покійного.

Спи спокійно, дорогий мужу і тату, сни про твою рідну Україну, її чудові степи, пісні, які Ти так дуже любив.

Нехай канадська земля буде Тобі легкою, а пам'ять про тебе буде з нами вічно.

У світлу пам'ять Петра Маєвського дарую $35.00 на журнал „Промінь".

Вдова по покійному Зіна Маєвська
Етобікок, Онт.

———————

На свіжі могили мого дорогого мужа, батька, дідуся і прадіда, блаженної пам'яти **Даниїла Розновського**, котрий упокоївся 23 травня 1990 року на 96-ому році життя, і мого дорогого сина **Івана Розновського**, котрий упокоївся 9-го березня 1980 року, замість квітів на їхні могили складаю $50.00 на Пресовий фонд журналу *Промінь*.

Нехай Господь оселить душі покійних в оселях праведних!

Дружина, А. Розновська
дочки, зять і невістка
Саскатун, Саск.

———————

В пам'ять бл. п. **Івана Посочника** даруємо $20.00 на журнал „Промінь" в шосту річницю його смерти.

Дружина Ольга
діти і внуки
Ванкувер Б.К.

БЛ. П. СТЕФАНІЯ ДУТЧАК

В п'яту річницю упокоєння дорогої дружини, мами, бабуні і прабабуні Стефанії Дутчак (упокоїлась 13-го вересня 1986 р.) кладемо нев'янучий вінок у її пам'ять — $30.00 на журнал „Промінь".

Дочка Марія Дем'янів
і родина Дутчаків
Едмонтон, Альта.

———————

На свіжу могилу бл. п. **Михайла Гомоли**, який упокоївся 17-го червня 1991 р. у Ванкувері, складаємо в його пам'ять $20.00 на журнал „Промінь".

Родині покійного висловлюємо наше співчуття, а душу спочилого Михайла нехай Господь Бог прийме в оселях праведних. Нехай канадська земля буде йому легкою. Вічна йому пам'ять!

Олена і Василь Дзюбенко з родиною
Ванкувер, Б.К.

———————

На свіжу могилу нашої дорогої приятельки **Меланії Буряник** в її пам'ять, як нев'янучий вінок на її могилу, складаю пожертву на „Промінь" $20.00.

Родині покійної висловлюю щире співчуття. Вічна їй пам'ять!

Уляна Гомола з родиною
Ванкувер Б.К.

———————

На свіжу могилу довголітньої й заслуженої членки Союзу Українок Канади і нашої доброї знайомої **Меланії Буряник** висилаємо в її пам'ять на журнал „Промінь" $20.00.

Засмученій родині висловлюємо наше співчуття, а покійній нехай буде Вічна пам'ять!

Галя Токарик і Олена Дзюбенко
Ванкувер Б.К.

Замість квітів на свіжу могилу нашого земляка бл. п. **Михайла Гомоли**, котрий упокоївся 17.6.91 р. в Ванкувері, даруємо на журнал „Промінь" $20.00.

Спи спокійно, дорогий земляче!

Родині покійного висловлюємо наше щире співчуття.

М. Никитюк з родиною
Порт Альберт, Б.К.

———————

У світлу пам'ять нашої членки бл. п. **Розалії Стратійчук** (упокоїлась 27-го липня 1991 р.) даруємо, як нев'янучий вінок на могилу покійної, $20.00 на журнал „Промінь".

Параскевія Семенюк — референтка
Йорктон, Саск.

———————

У сімнадцяту річницю упокоєння мого дорого мужа, нашого батька і дідуня **Олександра Козіра,** замість квітів на могилу покійного даруємо $50.00 на прес. фонд „Променя".

Покійному вічна пам'ять!

Дружина Галина Козір
діти і внуки
Едмонтон, Алберта

———————

На свіжу могилу дорогої членки **Маланки Буряник** відділ Союзу Українок Канади ім. О. Кобилянської в Саскатуні жертвує $15.00 на журнал „Промінь" в її пам'ять.

Засмученій родині висловлюємо найщиріші співчуття, а покійній нехай буде вічна пам'ять.

Анна Михайлюк — голова
Марія Дорош — референтка „Променя"

———————

В пам'ять дорого брата, бл. п. **Николи Гриньков**а, який відійшов у вічність на 70-му році життя 2-го березня 1991 року в Віндзор, Онт. даруємо $30.00 на журнал „Промінь", як нев'янучий вінок на свіжу могилу.

Богдан і Стефанія Гриньків
Ст. Катеринс, Онт.

———————

У світлу пам'ять дорогого нам шваґра протоієрея **Василя Бойчука**, в першу річницю його упокоєння замість квітів на могилу даруємо $50.00 на журнал „Промінь".

Родина Масло
Едмонтон

Замість квітів на свіжу могилу пані **Марії Ґронської**, мами нашої доброї членки Софії Мендик, відділ ім. Доньки України в Тандер Бей дарує на пресовий фонд „Променя" $25.00.

Нехай буде їй вічна пам'ять, а родині висловлюємо наше глибоке співчуття

За управу відділу
Тандер Бей, Онт. *Орися Яремчук, голова*

———————

У світлу пам'ять мого дорогого мужа, тата, дідуся **Корнила Андріящука** (упокоївся 17 червня 1961 р.). Замість квітів на могилу дарую на журнал „Промінь" $20.00. Вічна йому пам'ять!

Дружина Марія Андріящук
Ту Гиллс, Альта.

———————

БЛ. П. НИКОЛА ПЕЛЕП'ЯК
ГАМІЛЬТОН, ОНТ.

26 лютого 1991 року на 84 році життя упокоївся Никола Пелеп'як, залишив свою дорогу дружину Марію в глибокому смутку.

Никола народився 30-го травня 1907 р. в селі Шубранець, Чернівецької обл. в родині свідомих побожних батьків Олекси і Домки Пелеп'як. Він був четвертою дитиною з семи дітей. До 16-ти років Никола ходив до школи, а по смерті свого батька перебрав опіку над домашньою господаркою. Шість років пізніше йому судилось залишити рідну й дорогу зелену Буковину і виїхати до Канади. До Канади прибув 1928 року до м. Монтреаль, де й працював перші три роки. Від 1931 року аж до 1970 працював в Stelco компанії в м. Гамільтон, Онт.

В 1933 році одружився Никола з Марією Шот, яка була йому вірною дружиною до останніх днів.

Никола був свідомий українець, вже в 1935 році він включається в Самостійницький рух. Він був одним з засновників Товариства Українців Самостійників і був активним членом цього товариства до кінця свого життя. Від 1937 року Никола є членом української православної громади, бере активну участь в житті громади: був членом управи і багатьох комісій, брав активну участь у виплаті боргів новозбудованої церкви.

Разом з ддружиною Никола Пелеп'як допомагав СУМК, інститутові Св. Володимира, домові ім. Тараса Шевченка (для старших) в Гамільтоні, клюбові сеньйорів при інституті Св. Володимира.

Никола любив читати й пильно слідкував за подіями в Україні, передплачував *Вісник, Український Голос і Промінь*, був активний навіть після часткового паралізу після stroke завдяки помочі його дружини на протязі одинадцяти років.

Панахида відбулася 28-го лютого в похоронному заведенні, а похорон 1-го березня в катедрі Св. Володимира. Чин похорону виконав о. М. Скрумеда при співі хору під проводом Б. Радиша.

Похоронні промови виголосили: д-р Мир. Лазарович, Євген Криворучко (голова громади) Антін Погорецький від ТУС і пані Г. Олексюк від Союзу Українок Канади.

У цей ювілейний рік святкування 100-річчя Поселення українців у Канаді, можна тільки подякувати Богу, що зволив українській громаді мати таких щирих, шляхетних і корисних українських діячів. Хай це буде дороговказом для наступних поколінь! Хай канадська земля буде йому легкою! Вічна йому пам'ять!.

Під час похоронного обіду М. Пелеп'як склала слідуючі пожвертви:

На катедральний хор в Гамільтоні $100.00, на СУС Фундацію — $50.00, на дім ім. Шевченка — $50.00, на „Український Голос" — $50.00, на „Промінь" — $50.00.

Д-р С. П. Климашко

ПОДЯКА

Висловлюю сердечну подяку о. Михайлові Скрумеді, пані Г. Олексюк і пані Мир. Клим, дириґентові хору Б. Радишу і хору, Товариству ім. Лесі Українки за приготування обіду, всім за квіти, співчуття і участь в похоронних відправах.

Горем прибита дружина
Марія Пелеп'як

БЛ. П. МИХАЙЛО ГОМОЛА
ВАНКУВЕР, Б.К.

Дня 17-го червня 1991 р. після короткої недуги упокоївся в лікарні у Ванкувері Михайло Гомола на 90-тому році свого трудолюбивого життя.

Бл. п. Михайло Гомола народився 21-го січня 1901 р. в селі Біличі, Ковельського повіту на Волині в заможній і свідомій селянській родині. З часом батьки його переїхали з родиною до села Підліси, де й пройшли його молоді роки.

Під час першої світової війни, прийшлося цілій родині переживати тяжкі й небезпечні часи — австрійську окупацію і примусову евакуацію в глибину Польщі.

Повернувшись додому в 1918 році, вони застали там усе зруйноване й були змушені відбудовувати своє господарство.

Під час Визвольних змагань, Михайло Гомола ще молодим юнаком вписується до української армії й 1920-1921 роках, бере участь в Зимовому поході під проводом генерала Омеляновича-Павленка. Після невдачі цього збройного походу, він повертається в рідне село, яке в той час було включене до новоствореної держави Польщі, відразу ж був змобілізований до польського війська.

Перебувши у війську пару років і закінчивши там підофіцерську школу, він повернувся додому.

В 1926 р. він одружився з Уляною Хвостюк і молоде подружжя розпочинає своє родинне жит-

тя з надією на краще спокійне життя в селі. Тут народилася їхня перша дитина Раїса, яка в короткому часі померла.

Тому, що умови життя українців в Польщі, ставали щораз більше несприятливі, Михайло Гомола постановив шукати кращої долі й в 1928 році лишає дружину на господарці, а сам виїжджає до Канади до міста Едмонтону.

Початки в Канаді, як звичайно, були тяжкі, але при помочі добрих людей, він влаштовується на різні роботи і, заощадивши грошей, в 1931 році спроваджує свою дружину Уляну.

В Едмонтоні обоє з дружиною включаються в церковно-громадське життя. Стали активними членами УПЦК Св. Івана, а також членами самостійницьких організацій ТУС і СУК.

Господь Бог поблагословив їх трьома дітьми (Славко, Леся і Богдан) яким він старався дати вищу освіту, а також добре християнське виховання.

В 1946 році разом з родиною переїжджає до Британської Колюмбії і поселюється на стало в місті Ванкувері, де відразу з дружиною вступає в члени церковної громади, де був один рік головою, а також стають членами самостійницьких організацій.

В той час громада приготовлялася до будови Храму Божого. Маючи здібності будівничого й знання будови церков ще з рідного краю, він погодився взяти обов'язок голови будівельного комітету й приготовив усі пляни будови церкви Пресвятої Тройці за проєктом архітекта С. Тимошенка. Завдяки йому й прот. С. Симчичу та декількох одиниць, церква була збудована на протязі одного року.

Крім праці в церковній громаді він багато часу присвятив українським організаціям. Був головою Відділу КУК у Ванкувері й зорганізував два величаві протибольшевицькі віча (1948, 1951) на яких промовляли посли федерального уряду. Був головою відділу ТУС, а також головою Відділу Українських Ветеранів. Робив заходи, щоб запровадити виклади української мови на університеті Британської Колюмбії у Ванкувері, що було зреалізоване в пізніших роках.

Михайло Гомола — це була людина працьовита і широкого світогляду, якому добро українського народу й рідної Української Православної Церкви лежало глибоко на серці.

Не зважаючи на несприятливі часом умови життя, він усе стремів до покращання свого знання. Брав різні курси з українознавства і курси для покращання свого фаху будівничого.

Перед відходом на пенсію він працював інспектором, а потім консультатнтом-інженером при будові Беннет Дем у Піс Ривері.

За віддану працю для нашої Церкви нагороджено його Митрополичою Грамотою, а Катедральна громада у Ванкувері в 1989 році вшанувала його з дружиною почесним членством громади.

Останнім часом стан його здоров'я погіршився і він опинився в лікарні, де в короткому часі помер.

Панахиду в похоронному заведенні „Мавнт Плезант" і похоронну Службу Божу дня 21-го червня у Катедрі Пресв. Тройці відправив прот. Віктор Лакуста. Співав катедральний хор під керівництвом Михайла Мамчура. Військові ветерани стояли на варті з українським і Канадійським прапорами.

Тіло покійного похоронено на цвинтарі „Форест Ловн". Після похорону родина запросила всіх присутніх на поминальний обід у домі дочки Лесі і зятя Рея Деґа.

В неділю 28-го липня на прохання родини прот. Віктор Лакуста відправив панахиду в сороковий день його упокоєнання, а після чого був обід в їх домі.

Бл. п. Михайло Гомола залишив в смутку дружину Уляну, дочку Лесю з чоловіком Рейом Деґом, синів Славка і Богдана, п'ять внуків і одного правнука, брата і дальших родичів в Україні.

Родина в його пам'ять зложила пожертви на пресові фонди: на „Український Голос" 100.00 дол. і на журнал „Промінь" — 60.00 дол

Нехай Господь Бог оселить душу покійного Михайла в Царстві Небеснім.
Вічна йому пам'ять!

Олена Дзюбенко

Надія Боднар

ВИШИВКА /ЗАКІНЧЕННЯ/

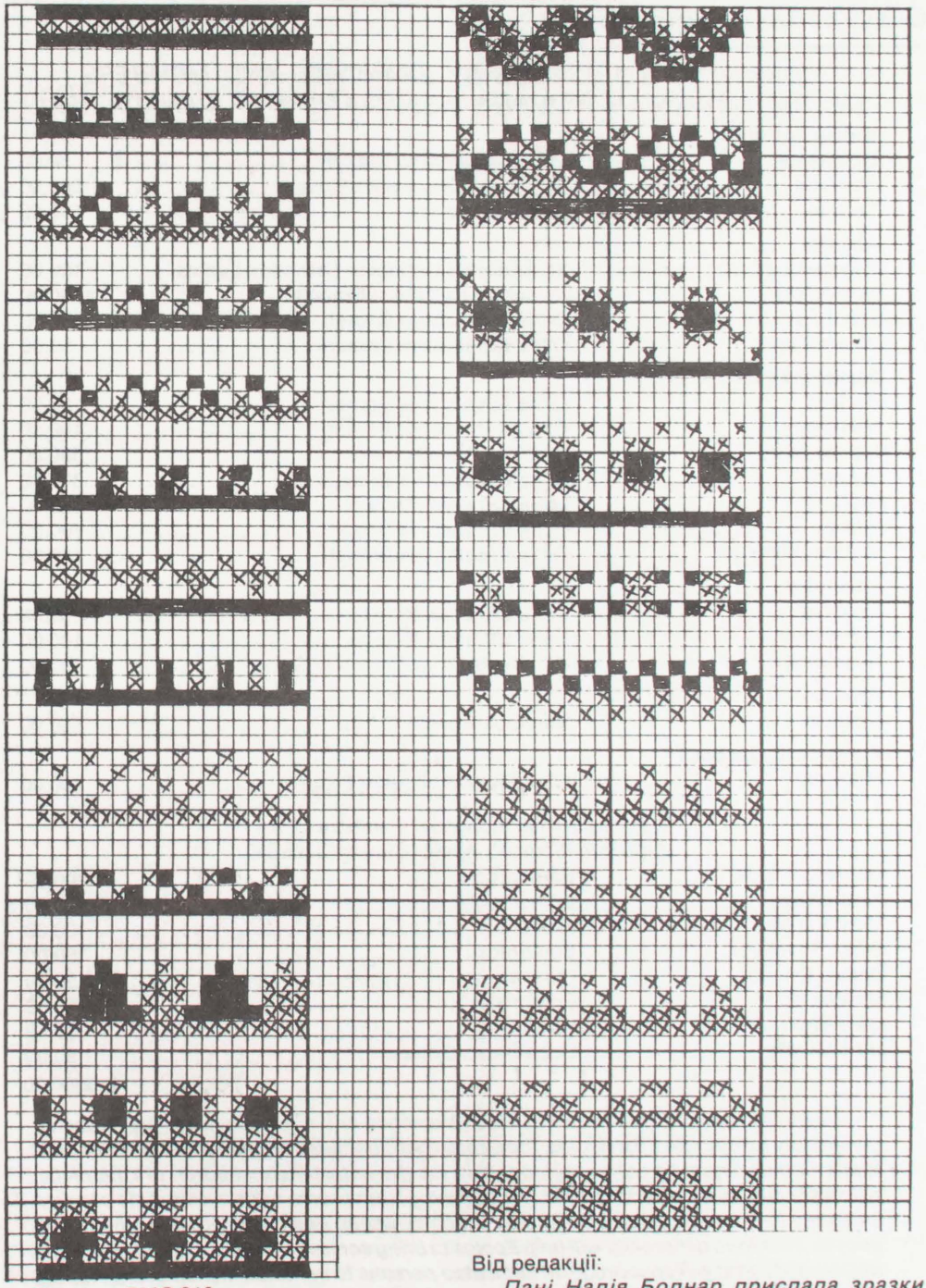

■ чорне DMC 310
x червоне DMC 321, 666

Від редакції:

Пані Надія Боднар прислала зразки вишивання які тепер будемо подавати.

CONVENOR'S REPORT

DONATIONS TO ECOLOS BY BRANCHES AND MEMBERS OF THE UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA 1991

British Columbia:		
Chilliwack	Ol'ha Kobylanska Branch	$ 50.00
Kelowna	Dr. Savella Stechishin Branch	500.00
Vernon	St. Ol'ha Branch	500.00
Alberta:		
Edmonton	St. Andrew's Ukrainian Orthodox Ladies	100.00
Edmonton	St. John's Cathedral Branch	1000.00
Thorhild	Ol'ha Basarabova Branch	50.00
Waskatenau	Ol'ha Basarabova Branch	50.00
Saskatchewan:		
Hafford	Ol'ha Basarabova Branch	100.00
Meacham	Ol'ha Kobylanska Branch	100.00
Moose Jaw	St. Ol'ha Branch	500.00
Nipawin	Ol'ha Basarabova Branch	300.00
Richard	Lesia Ukrainka Branch	100.00
Wakaw	Ol'ha Basarabova Branch	100.00
Watson-Wimmer	Ol'ha Basarabova Branch	100.00
Manitoba:		
Dauphin	Lesia Ukrainka Branch	250.00
Transcona	Lesia Ukrainka Branch	100.00
Winnipeg	Kniahynia Ol'ha Branch of Sobor	300.00
Ontario:		
Oshawa	Barvinok Branch	500.00
Province of Quebec:		
Montreal	Daughters of Ukraine Branch	100.00

Donations from individual members of the Ukrainian Women's Association of Canada:

Mary Hrynchuk	Edmonton	200.00
Anonymous	Edmonton	100.00
Mary Kostash	Edmonton	100.00
Helen Raycheba	Edmonton	100.00
Natalie Douds	Oshawa	50.00
Natalka Kit	Edmonton	50.00
Mary Wakaluk	Vancouver	50.00
Mary Ulisko	Deep River, Ontario	50.00
	Total	$ 5500.00

I express my profound gratitude to all branches and members who responded so generously to my appeal for Ecolos, the Ecological Committee of the Canadian Friends of Rukh. Ecolos began its action with concern for the unfortunate children of Chernivtsi, who were suddenly becoming bald and suffering from severe nightmares. This concern extended to the environment in Ukraine which was seen as affecting the health of all its people. Your kind generosity will help Ecolos to bring some measure of aid to the children of Chernivtsi and will encourage all dedicated persons to continue in their search for the cause and cure of their mysterious ailments. — *Submitted by Helen Raycheba*
Convenor of Ecology

DONATIONS TO THE PROMIN PRESS FUND

Our sincere thanks to the folowing subscribers and friends who have sent in donations to the Promin Press Fund. Whenever possible we have included donations made through Memorial contributions as well. Your continued support is truly appreciated.

S.U.S. Foundation, Toronto $1,000.00

Ukrainian Canadian School Board, Toronto 200.00
Mrs. Zonia Pryma (Edmonton) 120.00
Mrs. Oris Clark (Kingston) in memory of Natalie Watsyk 100.00
Sophia and James Mendyk, Darka Mendek Michalina Procyk 100.00
John Watsyk (Thunder Bay) in memory of Natalie Watsyk 100.00
U.W.A.C. Lesia Ukrainka Branch, Chatham 100.00

Mrs. Rose Kondra (Winnipeg) 80.00
Mrs. S. Huntey (Vancouver) 66.00
Mr. Fred Andruschak (Saskatoon) 60.00
Homola family (Vancouver) 60.00
Mrs. A. Krepiakewich (Chilliwack, B.C.) 54.00
Mrs. Iris Bugera (Winnipeg) 51.00
Lesia Korobaylo and family (Toronto) 50.00
Mrs. Halyna Kozir (Edmonton) 50.00
Mrs. Nina Kusmenko (London, Ont.) 50.00
Mrs. Mary Lenenko (Hafford, Sask.) 50.00
Bohdannia and Stephen Maslo (Edmonton) 50.00
Mrs. Mary Pelepiak (Stoney Creek, Ont.) ... 50.00
Mrs. A. Rozhowsky (Saskatoon) 50.00
Mrs. Stella Sabat (Melfort, Sask.) 50.00
Anne Zenchyshyn (Swan River, Man.) 50.00

Mrs. Zina Mayewsky (Etobicoke, Ont.) 35.00
Zina and Victor Nowak (Waterloo, Ont.) ... 33.00
Mrs. Mary Dymianiw (Edmonton) 30.00
Stephania and Bohdan Hrynkiw (St. Catharines) 30.00
Dobr. Jane Luchak and family (Winnipeg) 30.00
Mrs. Michalina Monastyrski (Winnipeg) 30.00

Olga Biega-Morrone (Montreal) 25.00
Mrs. Maria Buczak (Montreal) 25.00
Eugenia Prusak (Lamont, Alta.) 25.00
S.U.S. New Westminster Branch 25.00
U.W.A.C. Blaine Lake, Sask. 25.00
U.W.A.C. Lesia Ukrainka Branch Waterford 25.00
U.W.A.C. Daughters of Ukraine Branch Thunder Bay 25.00
Olena and Wasyl Dziubenko (Vancouver) 20.00
Halia Tokaryk and Olena Dziubenko (Vancouver) 20.00
Mrs. Claudia Eliuk (Tolstoi, Man.) 20.00
Uliana Homola and family 20.00
Mrs. M. Nikitiuk and family (Port Alberni, B.C.) 20.00

U.W.A.C. Olha Kobylanska Branch, Saskatoon 15.00
Mrs. Mary Humeniuk (Penetang, Ont.) 10.00
Dobr. Elizabeth Kokorudz (Canora, Sask.) 10.00
Mrs. Tonia Patraniuk (Thunder Bay) 10.00
Mrs. Evelyn Wasylyshen (Winnipeg) 10.00
Ukrainian Seniors Club of St. John's Cathedral (Edmonton) 10.00

Mrs. Anna Lewycky (Vancouver) 8.00
Olga Zarazun (Port Alberni, B.C.) 8.00
Mrs. Olga Makowsky (Canora, Sask.) 6.00
Mrs. A. Pachkowsky (New Glasgow, Quebec) 6.00
Mrs. Margaret Reutcky (Winnipeg) 6.00
Mrs. Mary Bisiuk (Edmonton) 5.00
Mrs. Mary Hryhorczuk (Ethelbert, Man.) 5.00
Mrs. Raisa Temerty (Baie-D'Urfe, Que.) 5.00
Dobr. Janice Derewianka (Edmonton) 3.00
Valerie Kasurak (Windsor, Ont.) 3.00
Mrs. Mary Konfolio (Dauphin, Man.) 3.00
Anne Moskaluk Willowdale, Ont.) 3.00
Eli Panchuk (Melfort, Sask.) 3.00
Mrs. Olga Zawislak (Winnipeg) 3.00

The above is a list of donations received and processed by the copy deadline of August 10. The next listing of donations will include those processed by **September 10, 1991.**

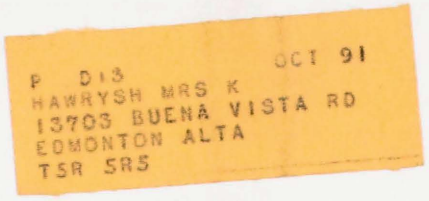

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ В САСКАТУНІ, САСК.

РЕЛІГІЙНІ — **ЦІНА**

СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, Прот. д-р І. Стус (FEAST DAYS OF THE ORTHODOX CHURCH) Bilingual 5.00

ІСТОРИЧНІ

ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ (м'ягка обкладинка) 1.00

ПІВСТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ, Н. Когуська (**A HALF-CENTYRY OF SERVICE TO THE COMMUNITY**) Bilingual **20.00**

НАРИСИ З УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — 3 томи, С. Стечишин, С. Яременко, В. Ревуцький, І. Кейван (**ESSAYS FROM THE UKRAINIAN CULTURE**) Bilingual **10.00**

UKRAINIAN CANADIANA (English only) 10.00

ЛІТЕРАТУРА

НА ПОШАНУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ 5.00

МИСТЕЦТВО

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES (English only) 8.00

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES (Sheets) 3.00

SPECIMEN EMBROIDERIES OF THE PEASANT HOME INDUSTRY IN BUKOVINIAN (Bilingual) 30.00

UKRAINIAN DAUGHTERS COOK BOOK Regina UWAC 12.00

ПРОГРАМИ

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ, ПІСНІ З НОТАМИ, слова Л. Українки 5.00

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ НА 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. УКРАЇНКИ 10.00

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

П'ЄСИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ 1.00

ДИВИСЬ-СЛУХАЙ-ГОВОРИ С. Василишин Кн. 1, 2, 3 ..... 5.00

ЗБІРНИК ДЛЯ ДІТЕЙ, А. Данилович 5.00

РЕЛІГІЙНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ, П. Пауш 1.00

ДУХОВНІ ПІСНІ 4.00

PROMOTIONAL SUPPLIES

ПОРТРЕТИ Л. УКРАЇНКИ, О. КОБИЛЯНСЬКОЇ ..... each 1.00

ПРАПОРИ З ІМ'ЯМ ВІДДІЛУ НА СТРІЧЦІ 35.00

ГРАМОТИ: 25-літ, Почесні, бланки грамот- можна висувати роки 1.75, 2.75, 3.00

SMOLOSKYPS 10.00

SPOONS WITH SMOLOSKYP 5.00

HASTI NOTES AND ENVELOPS WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... Doz. 3.00

PLACE CARDS WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 50 cards 10.00

SERVIETTES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 18 штук і Tax 2.75

POST CARDS: St. Volodymyr, St. Olha, St. Volodymyr and St. Olha ..... each 0.50

VIDEO CASETTE: V.C.R. 100th ANNIVERSARY UKRAINIAN WOMEN'S MOVEMENT Part I English only 20.00